Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 235 | Łódź, Niedziela, 14 Października 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ה' מרחשון תרצ"ה | № 235

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער מארד אין מארסייל

ווער האט איהם אויסגעפיהרט און ווי אזוי איז ער אויסגעפיהרט געווארען

די אינטערנאצ. קאמפליקאציעס נאכן אטענטאט

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

די אלזייטיגע אויספארשונג, וועלכע ווערט געפיהרט דורך דער פראנצויזישער פאליציי און דורך דער פאליציי פון נאך 4 מלוכות, האט שוין געבראכט פאזיטיווע רעזולטאטען, וועלכע זעט ברענגען צו ענטדעקען קעלעמאנס שותפים און צו דער ליקווידאציע פון דער מאקעדאנישער טעראריסטישער ארגאניזאציע.

נאך אן אויספארשונג פון 36 שעה, האבען זיך די צוויי ארעסטירטע טעראריסטען, בענעש און ראיסיטש און נאוואק זעל פאס פאספישיל, וועלכע האבען נישט געוואלט געבען קיין עקלע רונגען, זיך איינגעבראכען און ערקלערט, אז זיי האבען פאלשע פעסער און האבען אנגעגעבען זייערע ריכטיגע נעמען, נאוואק-פאספישיל איז אונטער די אויגען אין יוגאסלאוויען פאר'משפט געווארען צום טויט פאר ערמארדען דעם דירעקטאר פון „באזאסטי".

די צוגרייטונגען צום מארד

במשך דעם גאנצען חודש סעפטעמבער האבען פיידע אטענטאטער פערברענגט אין אונגארן, וואו ס'איז געבוידען געווארען דער פלאן פון פערב ע-כען. זיי האבען בעקומען פון אן'אומבעקאנטען מאנספערשוין אונגארישע פעסער און געלד מיט א בעפעהל צו פאהרען קיין ציריך. אין ציריך זע-כען צו זיי צוגעקומען נאך 2 פערשוין; דער אנפאהרער אליין סוק-קאלעמאן און א געוויסער סילני וועל כאלני, פון ציריך זענען אלע פיר אפגעפאה-רען קיין לאזאן, וואו ס'האט אויף זיי געווארט א פינפטער טעראריסט, וועלכער איז געווען דע' אנ-פיהרער. ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז דאס איז געווען דער בעקאנטער כארוואטישער טעראריסט פאוועליץ, א געוועזענער זאגרעבער אדוואקאט, דער אנפיהרער האט ביי זיי צוגענומען די אונגארישע פעסער און זיי געגעבען טשעכאסלאוואקישע דא-קומענטען.

קיין פראנקרייך זענען זיי געקומען מיט א שיף קיין פראנקרייך זענען זיי געקומען מיט א שיף קיין עוויאן. קאלעמאן און כאלני האבען בע-קומען א בעפעהל צו פאהרען קיין מארסייל, פאס-פישיל און ראיטיטש האבען געדארפט פאהרען קיין ווערסייל, וואו זיי האבען געווארט אויף ווייטערדיגע בעפעהלען.

נאך דער ידיעה, אז דער אטענטאט אין מארסייל האט זיך איינגעגעבען, זענען די צוויי טעראריסטען פון ווערסייל אפגעפאהרען צוריק קיין עוויאן פון וואנען זיי האבען געוואלט צוריקפאהרען אין דער שווייץ, וואו זיי האבען זיך געוואלט טרעפען מיט דעם אנפיהרער, דערווייל זענען זיי ארעסטירט גע-ווארען אויפ'ן פראנצויזישען באהען.

א געהיימנישפולע דאמע

א צווייטער וויכטיגער צענטער פון דער אויס-פארשונג איז א פארשטאט פון מארסייל, וואו קע-לעמאן האט פערברענגט צוויי טעג פארן אטענ-טאט. ער האט געוואוינט אין האטעל מיט א גע-וויסען קרעמער און כאלני, וועלכער איז ענטלאפען פון דער זשאנדארמעריע נאכ'ן ארעסט אין פאנ-טענבלאה. די פערשווערער זענען געווען אין קאנ-טאקט מיט אן עלעגאנט געקליידעטער דאמע, א טשעכאסלאוואקישע בירגערין מאריא וואזדראך, וועל-כע איז געקומען אין האטעל מיט 4 וואליזען, אין איינער פון די וואליזען האט זיך זיכער געפינען דאס געוועהר. אין טאג פון אטענטאט איז די דאמע פערשוואונדען געווארען.

נקמה פון א ברודער

ס'איז ענטדעקט געווארען א זעהר כאראקטע-ריסטישער פרט, אז קאלעמאן איז דער ריכטיגער פאמיליען-נאמען פון אטענטאטער. אין יאהר 1924 זענען צוויי ברידער קעלעמאן גע'משפט געווארען אין בעלגראד פאר אן אטענטאט אויפ'ן מיניסטער נוידערפער; זיי האבען געהאלטען, אז נוידערפער האט פעררעטען דאס כארוואטישע פאלק. טאמא קא-לעמען איז פער'משפט געווארען אויף אייביגע טור-מע און מיחא קאלעמען אויף 5 חדשים. מיחא קא-לעמען איז דאס דער, וועלכער האט אויסגעפיהרט דעם איצטיגען אטענטאט אלס בקמה פאר דעם פער'משפט'ן ברודער.

די פראגער פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז דער נאמען פיאטר קאלעמען איז באזירט אין דער קארטאטעקע אלס כארוואטישער טעראריסט, א מיט-גליד פון פאוועליץ גרופע.

ווי די פאריזער פאליציי שטעלט פעסט, איז קאלעמען דער'הייג'עט געווארען דורך דריטע אייגענע שותפים און דאס אויף אזא אופן, אז מ'זאל זיין פנים נישט דערקענען.

זיי זענען געקומען פון דייטשלאנד

צום סוף האבען קאלעמענס מיטהעלפער זיך מודה געווען, אז איידער זיי זענען אפגעפאהרען אין דער שווייץ האבען זיי זיך געטראפען אין דער דייטשער שטאט מינכען.

אינטערנאציאנאלע קאמפליקאציעס

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

„מאטען" ברענגט א דעפעשע פון בעלגראד, אז מ'דארף איצט אבסאלוט נישט האפען אויף יוגאסלאוויש-איטאליענישע צוזאמענארבייט. דאגע-גען וועט דייטשלאנד אויסנוצען פאר זיך די גע-שאפענע סיטואציע, סיי אין בעלגראד און סיי אין רוים.

דער שווייצארישער זשורנאל „זשורנאל דע נאטיאנס" אטאקירט שארף אונגארן, וועלכע האט טאלערירט אויף איהר טעריטאריע טעראריסטען און זיי לייכטער געמאכט דאס פערברעכען. מיקאן נישט זיי לייכטער געמאכט דאס פערברעכען. מ'קאן נישט פאהרענען פון יוגאסלאוויען, אז זי זאל טאלע-רירען, אז א שכנות'דיגע מלוכה זאל שטיצען

(ווייטער זעה 3. זייט)

צענטראלער יוד. האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער פערבאנד אין דער לאדזער וואיעוו., פילסודסקיעגא 69

אכטונג האנדווערקער!

היינט, זונטאג, ד. 14 ד.ח. 8 אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (פילסודסקיעגא 69)

א גרויסער האנדווערקער-מיטינג

געווידמעט דעם אויסגאנג פון די האנדווער-קער-קאמער-וואהלען און דער אקציע וועגען האנדווערקער-קארטען.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: ד"ר קרויש, ש. סענדאוסקי, מ. ליבערמאן, ב. פריינד און אנדערע.

האנדווערקער קומט מאסענווייז!

די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון „לינת הצדק" מאכט בע-קאנט די מיטגלידער, אז היינט, זונטאג, ד. 14 אקטאבער, 4 נאכמ. צום 1-טען טערמין און 6 א זייגער צום 2. טערמין, קומט פאר אין צענטער. סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 10

די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

בעמ.: די מיטגלידער, וואס ווילען האבען רעכט זיך צו בעטייליגען אין דער פערזאמלונג, דארפען רעגולירען זייער מיטגלידס-ביטראג אין דער פעראיינס-קאנצעלאריע

די פערוואלטונג פון „לינת הצדק"

צו אלע מיטגלידער פון „לינת הצדק"

די מיטגלידער, וועלכע האבען צוליב וועלכע ס'איז סיבות נישט בעקומען קיין איינלאדונגען צו דער גענעראל-פערזאמלונג וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 14. אקטאבער ד. י. 4 א זייגער נאכמ. צום ערשטען טערמין און 6 א זייגער אווענד צום צווייטען טערמין אין לאקאל פון צענטראלען סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 10, ווערן געבעטען צו ווענדען זיך היינט ביז 3 א זייגער אין סעקרעטאריאט פון „לינת הצדק" אדער ביים איינגאנג צו דער גענעראל-פערזאמ-לונג פון 4 א זייגער אן, בכדי אבצונעהמען זייערע איינטריטס-קארטען.

די פערוואלטונג-קאמיסיע.

STARSZY FELCZER

H. Neumark

צוריקגעקעהרט

פאלודניאווא 28, טעל. 168-46

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 2—4 נ.מ.

דאמען-היטן

Modystka

„TOLA"

23 Żawadzka 23

פאר גאלד,

בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגע, הארץ און מאגען-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

א ענטפער אויף א „אויפפאדערונג"

אין „נייעם פאלקסבלאט" נומ' 220 בין איך אויפגעפאדערט געווארען ע"י יורשי יאסקאוויטש מקיים צו זיין די ד"ת ארויסגעגעבען געווארען דורך הרב פיינער א. א., ערקלער איך פאלגענדעס: 1) נישט אמת איז, אז איך האב געהאט מיט זיי א דין-תורה, ווייל דאס ב"ד האט בפירוש געשריבען, אז קיין דין-תורה אין דעם ענין קען נישט זיין, נאר זיי האבען געגען דעת-הצדדים געמאכט א פשר, וואס דער אריגינאל איז געשריבען ע"י הב"ד און יעדער קען דאס זעהן אין אדמיניסטראציע פון מיין הויז פיעטריקאווער 33; 2) נישט אמת איז, דאס נישט האלטענדיג זייער פשר האב איך נישט געטארט שטעלען דאס הויז אויף ליציטאציע דאס איז א שקר מוחלט! דען אין דעם מיר אנגעווארפענעם פסק-פשר איז לגמרי נישט דערמאנט קיין איין ווארט וועגען דעם; 3) דאגעגען איז אמת, אז די אב-רעכנונג ליגט אין די הענד פון די ה"ה אדוואקאטען אדאלף קאהן און ה' אלעקסאנדער לעוויט, אין וועלכען אין זייער רעאלקייט אונטערליגט קיין שום צווייפעל. 4) די פרוי ראצא יאסקאוויטש און קינדער, וועלכע פערנעהמען ביי מיר אין הויז 4 שטובען און א קוך, און וועלכען עס קומט מיר ביי זיי דירה-געלד נאך פון 1/7—1932 איבער 5000 זלאטעס, פאדער איך אויף אין לויף פון 2 וואכען מיר צו בעצאהלען, אום אויסצומיידען ווייטערע קאסטען. 5) וועגען הרב פיינער, וועלכער האט זיך געאיילט. — דען מסתמא האט ער עס געהאלטען פאר אזא ברענענדע און „קארדינאלע" פראגע, — צו געבען זיין חותם, אז פנים הדברים, פערגעסענדיג דערביי זיין ארויסגעגעבענעם פסק-פשר ערקלער איך דערמיט, דאס איך בין גרייט צו באווייזען ביי א בית-דין מיין גערעכטיגקייט. יעקב בלום.

פרובט אייער גליק אין ליטמאנ'ס קאלעקטור!

ווייל דארט זענען שוין געפאלען די גרעסטע געווינסען אין לאדז!

אלס פאקטען גיבען מיר אויף די געווינסען:

300.000 זל.	אויף	№ 42630
300.000	"	" 26014
50.000	"	" 101750
50.000	"	" 144482
15.000	"	" 182813
15.000	"	" 36938
15.000	"	" 95652
15.000	"	" 138923
10.000	"	" 25230
10.000	"	" 60939
10.000	"	" 74729
10.000	"	" 74736
10 000	"	" 136222
10.000	"	" 51815
10.000	"	" 25227

און א סך געווינסען צו 5.000 זל., 2.000 זל. א. ז. וו.

אלזא קויפט תיכף א גליקליך לאס צו דער I קלאס, 31. מלוכה-לאטעריע

נור איז דער גליקליכער קאלעקטור פון

I. H. Littman

32 פיעטריקאווער 32 — טעל. 144-72 —

כל הקודם זוכה! 58% לאסען געווינען!

די ציהונג קומט שוין פאר דאנערשטאג, ד. 18. ד.ח. און וועט דויערן 5 טעג.

צי איז קאלעמאן געווען א יוד?

די אנטיסעמיטישע פרעסע העצט כסדר

דער אנטייל פון יודען אין טרויער צוליבן טויט פון קעניג און מיניסטער בארטו

לאנדאן, 13 (יט"א טעלעגראפיש).
„דוש. קראָניקל" טיילט מען מיט פון בעל־גראד, אז דער יוגאסלאווישער רבנות־הראשית האט פערעפענטליכט אַנ'הכחשה אויף דער מעלדונג פון א געוויסע אנטיסעמיטישע פרעסע־ביורא, אז דער מערדער פון קעניג אלעקסאנדער און מיניסטער בארטו זאל זיין א יוד. דער ראבינאט שטעלט פעסט, אז דער מערדער קעלעמאן איז קיינמאל קיין יוד נישט געווען. די פאלשע קלאנגען נעמען זיך דערפון, וואס ס'זאל כלומרשט האבען פעסט־געשטעלט געווארען, אז קעלעמאן איז געמל'ט.

* * *

זאגרעב, 13 (יט"א טעלעגראפיש).
די קלאנגען וועגען קעלעמאנס יודישער אפשטאמונג ווערען פערשפרייט פון אנטיסעמיטישע קרייזען און זענען פולשטענדיג פאלש, ווארום ווי ווי בעקאנט ווערען די מוסולמענער אויך געמל'ט, און צווישען די מאקעדאניער געפינט זיך א גרויסע צאהל מוסולמענער.

נאך א פאקט איז, וואס קעלעמאן האט געהערט צו דער רעוואלוציאנערער מאקעדאנישער טעראריסטישער ארגאניזאציע ו.מ.ר.א., וועלכע האט נישט איינמאל אויסגעפיהרט אנפאלען אויף יודען.

* * *

בעלגראד, 13 (יט"א טעלעגראפיש)
אין צוזאמענהאנג מיט די פאלשע קלאנגען וועגען קעלעמאנס מכלומרשטער יודישער אפשטא־מונג, איז אין דער שטאט אסיעק געמאכט געווא־רען א פרוב ארויסצורופען אנטי־יודישע עקסצעסען דער אויפגערייצטער המון, געהעצט פון פינסטערע עלעמענטען, האט פאגראמירט יודישע געשעפטען און אויסגעהאקט די שויבען פון יודישע שטובען. די אנגעקומענע פאליציי האט די כוליגאנעס פונאנ־דערגעטריבען און צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

די יוגאסלאווישע רעגירונג האט פערעפענט־ליכט אַנ'ערקלערונג אין וועלכער זי לייקענט קאטעגאריש אפ די קלאנגען, אז דער קעניג־מערדער זאל זיין א יוד. גלייכצייטיג מאכט די רעגירונג בעקאנט, אז יעדער פרוב ארויסצורופען אנטי־יודישע עקסצעסען וועלען שטרענג אונטערדריקט ווערען און די שולדיגע וועלען בעקומען שווערע שטראפען.

* * *

בעלגראד, 13 (י.ט.א. טעלעגראפיש)
דער רב הכולל פון יוגאסלאוויען האט אויפ־געפאדערט די יודישע קהלות, זיך צו בעטייליגען אין די נאציאנאלע טרויער־מאניפעסטאציעס פארן ערמארדעטען קעניג, וועלכער איז ווי בעוואוסט געווען אַנ'אוהב ישראל.

* * *

לאנדאן, 13 יט"א טעלעגראפיש)
דער ענגלישער הרב הכולל ד"ר הערץ, האט איבערגעשיקט א קאנדאלענץ־דעפעשע צו דער יוגאסלאווישער געזאנדשאפט אין לאנדאן.

* * *

פאריז, 13 (יט"א טעלעגראפיש).
דער קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס, האט איבערגעשיקט א קאנדאלענץ־דעפעשע דעם פרעמיער דומערג צוליב'ן טויט פון מיניסטער בארטו, וועלכער איז געווען א פערטיידיגער פון דער גערעכטיגקייט פאר אלע ראסען. א קאנדא־לענץ־דעפעשע איז אויך אוועקגעשיקט געווארען דעם יוגאסלאווישען געזאנדטען אין פאריז צוליב'ן טויט פון קעניג אלעקסאנדער.

DELEGATURA

Francuskiego Monopolu Tytoniowego

w POLSCE

ma zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, że zgodnie z porozumieniem P. Ministra Skarbu z dnia 6-go czerwca 1934 r.

WYROBY FRANCUSKIEGO MONOPOLU TYTONIOWEGO, SPRZEDAWANE SĄ W POLSCE NASTĘPUJĄCE:

I. PAPIEROSY		cena za sztukę
Gitanes Maryland	smak francuski	10 gr.
Balto	smak amerykański	10 gr.
Week-End	smak angielski	12 gr.
Gitanes VIZIR	smak wschodni	13 gr.
II. TYTOŃ do fajki		
Scaferiati Virginie	pudełko blaszane	50 gr. zł 3.25

SPRZEDAŻ WE WSZYSTKICH SKLEPACH TYTONIOWYCH.

נייע הנחות אין דער פראגע פון בעצאהלען די פערלעגענע שטייערן

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)
דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט איינגעפיהרט געוויסע ענדערונגען אין דער פאראיאהריגער פעראָרדנונג וועגען הנחות ביים בעצאהלען פער־לעגענע שטייערן.

לויט די נייע ענדערונגען, קען די פינאנץ־מאכט שטרייכען 25 פראצענט פון די פערלעגענע שטייערן און פונאנדערלעגען דעם רעשט אויף 12 ראטעס אנהויבענדיג פון יאהר 1935, אפילו אזעלכע צאהלער, וועלכע האבען נישט קיין אונ־בעוועגליכע גיטער און קענען נישט געבען קיין היפאטעק־גאראנטיעס. ס'דארפען אפגעגעבען ווע־רען אינדיווידועלע און בעגרינדעטע ביטעס. פראצענטער וועלען צוגערעכנט ווערען 6 א יאהר, אנהויבענדיג פון 1 אקטאבער 1934. די שטייער־אמטען קענען ערלעדיגען אזעלכע ביטעס אויב די פערלעגענע שטייער־סומע בעטרעפט ביז 50 טויזענד זל. גרעסערע סומען קען ערלעדיגען די פינאנץ־קאמער. פאר בייזוויליגע צאהלער איז די הנחה נישט חל.

דער שטאף־וועקסעלונג דארף מען צוצוהעלפען

אויסמידענדיגע געטראנקען, וואס רייצען אויף. דערפער אבער, געזונדע און קראנקע, טרינקט טעגליך דאס וויטאמין־קרייטעכצער־געמישעכץ

Oskara Wojnowskiego HERBACIANKA

פריין 2.50 זל. צו פאדערן אין אפטייקן און סקלאד־אפטעקנעס. פריין 2.50 זל.

Skład Główny Warszawa, Al. Jerozolimska 75, tel. 857-25.

טעאטער „פילהארמאניע" גארוטאוויטש־גאס 20 טעל. 213-84

3 שעה ספאזמאטיש געלעכטער! לאכען! לאכען! לאכען!
אלע זעבען ענטציקט און בעגייסטערט!

היינט 9 אוונט פון 60 גר. ביז 2 זל.

די יודישע באנדע

אין גרויסען שאַס־פראגראם
— פון —

טאנצט, יודעלעך טאנצט

— ביז —

די וועלט שאקעלט זיך!

מיט די פריילעכע „באנדיטען": חנה גראסבערג. לילי לילינא, מאלווינא ראפעל, דוד לעדער־מאן, לעאן ליבגאלד, הערמאן פעניגשטיין, זישע קאץ און אייזיק ראטמאן.

בילעטען אין קאסע.

ראטעוועט אייער געזונט

קראנקע אויף רופטורען (ברוך־קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאסעס. — גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס־באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דאמען־שניידער־אטעליער L. BEKER

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, או מיט'ן 1־טען ד. ח. איז דער אטעליער געווארען איבערטראגען אויף שרודמיעסקא 25 טעל. 155-28 און עמפפעהלט די נייעסטע פאריזער מאדעלן

אויספלוגען נאך פאלעסטינא

גרופענווייז — און — אינדיווידועל

ארגאניזירט די פויליש־פאלעסטינישע האנדעלס־קאמער אפטיילונג אין לאדז. אינפארמאציעס: פיעטריקאווער 113

Dr. med.
Leon Familier

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
שערפיען 37 (בענעדיקטא 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

DR.
Różaner

ווענעראלאגישער אמבולאטאריום
סעקסועלע בעראטונג
פון 12—2 אין דער
לעטשניצע זגערזשער 17.

צום קומענדיגען סעזאן
די לעצטע **שיך** מאדעלען
עמפפעהלט
A. Ogórek
Łódź, Zawadzka 11.
בעמ.: א ספעציעלע אבטיילונג פון מענער־שיך.

7.50 זל. טעגליך — אטוואצק — קלימאטישע וואלד־סטאציע — 7.50 זל. טעגליך

Sanatorjum

D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען־אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען־קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.

כירורגישע אבטיילונג: עס ווערען געמאכט: אדמע, איבער־ברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט־פרייזען צוגעפאסט צו דער איצ־טיגער קריזיס־צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א. א.

כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעלטיגע אויפזיכט.

פערצווייפעלטע קאמפען אין שפאניען

דאס רעגירונגס-מיליטער אטאקירט די לעצטע רעוואלוציאנערע פאזיציעס

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)
רייטער איז מודיע פון מאדריד: עס גייען דא ארום קלאנגען, אז דער געוועזענער פרעמיער אזאניא איז ארויסגעלאזט געווארען אויף דער פריי. די דאזיגע ידיעה איז אפיציעל נישט געווארען בעשטעטיגט.

אין די היגע פאליטישע קרייזען האלט מען, אז דער גענעראל-שטרייק וועט ענדגילטיג אויסגעלאשען ווערען אין די נאהענטסטע עטליכע שעה. מען דערווארט דא, אז אינגיכען וועט פאר-קומען די פארמעלע פערענדיגונג פון שטרייק.

די רעוואלוציאנערען שטעלען א ווידער-שטאנד בלויז אין אסטוריע. די רעוואלוציאנערען האבען געליטען גרויסע פערלוסטען אין קאמף מיט'ן מיליטער, וואס האט דערגאבערט אוויעדא. די שטאט אוויעדא איז באמבארדירט געווארען דורך רעגירונגס-עראפלאנען.

אין גאנץ שפאניען קומט ווייטער פאר קאמפען און צוזאמענשטויסען צווישען די רעוואלוציאנערען און די מאכט-ארגאנען.

אין סאן-סעבאסטיאן האט מען ארעסטירט 22 סאציאליסטען. מען האט זיי גענומען געפאנגען אין א הויז, ווען מ'האט געשאסען אויף דער פאליציי. די ארעסטירטע ווערען געשטעלט פאר א פעלד-געריכט.

אין דער באסקישער פראווינץ קומען ווייטער פאר שלאכטען צווישען די רעוואלוציאנערען און מיליטער. 4000 בעוואפענטע ארבייטער האבען בעזעצט די שטאט גאלא-טא און דארט פערכאפט גרויסע לאגערען געוועהר און אמוניציע.

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)
די רייטער-אגענטור מעלדעט פון מאדריד, אז דאס רעגירונגס-מיליטער האט פארנומען אוויע-דא און אטאקירען דעם צפון-וואקואל, דעם לעצטען שטיץ-פונקט פון די רעוואלוציאנערען, דעם רעגירונגס-מיליטער העלפען מיט 5 פליה-עסקאד-רעס, די אלטע קאטעדרע אין וויעדא, וואו ס'האבען זיך געפונען אונשעצבארע קונסט-ווערטען, איז פערברענט געווארען. דאס בויען די קאטעדרע האט געדויערט פון יאהר 1348 ביז 1556.

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
די קריגס-געריכטען אין מאדריד און באר-צעלאנא געבען ארויס כסדר טויט-אורטיילען און אורטיילען פון אייביגער טורמע אויף די אנטייל-נעהמער פון דער לעצטער רעוואלוציע.

טוריסטען-אפטיילונג
ביי דער ציוניסט. ארגאניזאציע
ארדענט-איין סיסטעמאטיש
טוריסטען-רייזעס
קיין
ארץ-ישראל
אינדיווידועל און גרופענווייז
מיט דער שיף „פאלאניא", וואס געהט אפ פון קאנסטאנץ יעדע 2 וואכען:
די נאהענטסטע אויספליגען:
דעם 26 אקטאבער, דעם 8 נאוועמבער
פרייזען: 3-טע קלאס 620 זלאטעס
2-טע „C" 720 „
2-טע „B" 840 „
אין די פרייזען זענען אריינגערעכנט: פאס, וויזעס, האהן-בילעט און שיפס-קארטען אהין און צוריק מיט בעקעסטיגונג אויף דער שיף.
אינפארמאציעס און איינשרייבונגען אין ציוניסטישען ביורא שווארצעסקא 29.

די זשארובקעס
טונגסראם ד'
זענען געצייכענט לויט דער ליכט-קראפט אין דעקולא-מענען, ווי אויך לויט דער שטראם-פערברויך אין וואטען. אזוי-ארום איז פולט געמאכט געווא-רען די שפארזאמקייט פון דער נייער זשארובקע טונגסראם ד'. א דאנק דעם נייעם טאפעלטען גע-דרעהטען ליכט-דראטעל געבען די זשארובקעס טונגסראם ד' ביז 20% מעהר ליכט.
ŻARÓWKI
TUNGSRAM D
Z DWUSKRĘTNYM DRUCIKIEM, CECHOWANE W DEKALUMENACH.

ראדיא-פראגראם
זונטאג, דעם 14 אקטאבער 1934

9,00 פריהמארגען-אודיציע, 9,03 פליטען, 9,07 גימנאסטיק, 9,22 פליטען, 10,10 פליטען, 10,30 גאטעס-דינסט, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12.05 טעאטער-איבערזיכט, 12,15 מוזי-קאלישער פריהמארגען, 1,00 רעפעראט, 1,15 מעטש „פוילען – רומעניען", 2,00 פליטען, 3.00 רעפע-ראט, 3,15 לידער, 3,25 פליטען, 3,35 לידער, 3,45 פליטען, 4,00 רעציטאציעס אין פראזע, 4,20 וויאלאנטשעל - רעציטאל, 5,00 מוזיק צום טאנץ, 5,50 רעפעראט, 6,00 הערשפיל, 7,15 דאס לע-בען פון דער יוגענד. 7,30 קאנצערט פון כאר „ערינא", 7,50 אקטועלער פעליעטאן. 8,00 קאנ-צערט, 8,45 אווענד - ידיעות, 9,00 „אויף דער פרעהליכער לעמבערגער כוואליע", 9,45 ספארט-ידיעות, 10,00 טעכניש פאסט-קעסטעל, 10,15 רעקלאמע - קאנצערט, 10,30 פון באקס - מעטש פוילען—טשעכאסלאוואקיי", 11,10 ידיעות, קאמו-ניקאטען, 11,15 טאנץ-מוזיק.

שרעקליכער שניי-שטורם אין אמעריקא

ניו-יארק, 13 (ספ. טעל.)
אין שטאט מאין האט געבושעוועט א שרעק-ליכער שניי-שטורם. דער שטורם האט אומגעווארפען 200 טעלעגראפען-סלופעס. די עלעקטראוניעס האבען איבערגעריסען די טעטיגקייט.

KUP LOS
U WOLANOWA!

דער מארד אין מארסייל

(ענדע פון 1-טע זייט)
מערדער. דער מארסיילער אטענטאט שאפט די געפאהר פון מלחמה.

„מאטען" שרייבט, אז פראנקרייך און יוגא-סלאוויע וועלען פארען צוזאמענצופען די פעל-קער-ליגע.

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)
די יוגאסלאווישע רעגירונג האט געבעטען אינ-טערוועניר'ט ביי דער איטאליענישער רעגירונג, וועגען די ידיעות, וועלכע דער איטאליענישער ראדיא גיט איבער, אז אין גאנץ יוגאסלאוויען זאלען פאר-קומען אומרוהען, אין גאנץ יוגאסלאוויען איז רוהיג.

קאלאשען און דעשטשובקעס
Del-Ka
פיעטריקאווער 59
זענען די אונגעזונג ערהיטונג געגען קעלט און פייכטקייט.

ראדעק וועגען אטענטאט

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
דער יוגאסלאווישער אויסערן-מיניסטער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מעדגן.

מאסקווע, 13 (ספ. טעל.)
די סאוויעטישע פרעסע ווידמעט א סך ארט די מארסיילער געשעהענישען.

ראדעק שרייבט אין דער „איזוועסטיא":
דער אטענטאט אין מארסייל בעווייזט, אז דער פלום אין איירופע איז נישט קיין שטאנדהאפטיגע, זאך. א סך כוחות ארבייטען, כדי אומצוווארפען די וואקלדיגע גלייכגעוויכט אין איירופא.

דער מחבר קריטיקירט שארף די בעציהונגען אין יוגאסלאוויע, אנווייזענדיג, אז די יוגאסלאווישע טעראריסטישע ארגאניזאציעס ארבייטען אין איינ-קלאנג מיט אויסלענדישע אויסשפיר ארגאניזאציעס און מיט די מלוכות, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין דער אפשוואכונג פון יוגאסלאוויע. דער אטענ-טאט איז מסתמא א שטיקעל ארבייט פון איינע פון די ארגאניזאציעס. לויט דער מיינונג פון ראד-דעקען האט דער ווידיש פון קעניג אלעקסאנדער אין פאריז געהאפט פאראליזירען די בעמיהונגען, אז יוגאסלאוויע זאל זיך ארויענטירען אויף דייטש-לאנד. די אריענטאציע אויף דייטשלאנד דריגגט ארויס טיילווייז פון ווירטשאפטליכע מאטיוען (אג-ראר-עקספארט) און פון דער מורא פאר אי-טאליען.

צום סוף ווידמעט ראדעק א פאר הייסע ווער-טער בארטון, וועלכער איז נישט קוקענדיג אויף דיך אנטי-סאוויעטישער פערגאנגענהייט פון דער גענעוער קאנפערענץ, האט ער דאך לעצטענס מיט גרויס טאקט און ענערגיע געפיהרט א פאליטיק פון א דערנעהענטערונג צווישען פראנקרייך און ראטענפערבאנד, איבערהויפט אין דער פראגע פון אריינטרעטען פון ראטענפערבאנד אין פעלקער-ליגע. דאס לעצטע רופט ראדעק אן „דער העלר-ליכסטער בלאט פון באיטוס ביאגראפיע".

בארטו איז קיינמאל נישט געווען קיין אנ-הענגער פון קאמוניזם. דאך ווילען מיר נישט ליי-קענען, אז ער איז געפאלען אין קאמף פאר שלום".

די מיליטערישע „קראסנאיא זוויעזדא" שטרייכט אונטער, אז בארטו האט פערשטאנען, אז אהן די סאוויעטען קען נישט זיין קיין דויערהאפטער שלום.

דער קעניג האט פאר-געפיהלט

בעלגראד, 13 (ספ. טעל.)
פון די הויף-קרייזען טיילט מען מיט, אז דער קעניג אלעקסאנדער האט פאר זיין אפפאה-רען קיין פראנקרייך פארגעפיהלט, אז ער וועט פון דער דאזיגער רייזע נישט צוריקקומען.

ספארט-שיך פאר יוגענד
Del-Ka
פיעטריקאווער 59
די גרויסען
27/30 7.90,
31 35 90 9,
36 39 90 11 זענען קאנקורענצלאז.

פאר דער לויה פון קעניג

בעלגראד, 13 (ספ. טעל.)
היינט איז קיין בעלגראד אנגעקומען דער ביי-דעסיגנירטער יוגאסלאווישער קעניג פעטער מיט דער קעניגין אלמנה. דער יונגער קעניג איז ענ-טוזיאסטיש אויפגענומען געווארען דורך דער בע-פעלקערונג.

דער טויטער קערפער פון דעם מארדעטען קע-ניג וועט היינט אנקומען קיין יוגאסלאוויען.

געגען דער העצע אויף אויסלענדישע ארבייטער אין פראנקרייך

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
דער עקזעקוטיוו-קאמיטעט פון דער אלגעמיי-נער ארבייט-קאנפעדעראציע (פראפ-פעראיינען) האט אנגענומען א רעזאלוציע, וועלכע פערארטיילט ענטשידען דעם טעראריסטישען אטענטאט אין מאר-סייל, גלייכצייטיג ווענדט דער קאמיטעט די אויפ-מערקזאמקייט פון דער רעגירונג אויף דער גרוי-סער עולה, וואס עס בעגייען די, וועלכע בעמיהען זיך ארויפצוואוארפען אויף די אויסלענדישע אר-בייטער די פעראנטווארטליכקייט פארן אטענטאט. די דאזיגע ארבייטער, ווערט געזאגט אין דער רע-זאלוציע, ווילען אין פראנקרייך בלויז ארבייטען און פיהרען א רוהיג לעבען.

אנטי-איטאליענישע דעמאנסטראציעס

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
„האוואס" איז מודיע פון זאגרעב:
בעכטען זענען אין כארוואציע פארגעקומען אנטי-איטאליענישע דעמאנסטראציעס, אין זאגרעב האבען די דעמאנסטראנטען אויסגעהאקט די שויב-פענסטער פון אן איטאליענישער פירמע. אין לובל-יאנא האט מען צושלאגען א בעאמטען פון אי-טאליענישען קאנסולאט, דער המון איז דאן אר-וועק צום איטאליענישען קאנסולאט, וואו מען האט דעמאנסטרירט און אויסגעהאקט די שויבען. די פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג. עהנליכע דעמאנסטראציעס זענען אויך פארגעקומען אין סאר-ראיעוואָ.

אין ענגלאנד ווייזט מען אין קינא דעם אטענטאט

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)
אין אלע לאנדאנער קינאס האט מען נעכטען געוויזען א קלאנג-פילם, וועלכער ענטהאלט געבויע אויפנאהמעס פון די געשעהענישען אין מארסייל. די פראנצויזישע רעגירונג האט נישט געלאזט ארויס פיהרען אזעלכע פילמען אויף זייר קאנפיסקירט. דער געזעלשאפט „פאראמאונט" איז אבער געלונגען א-רויסצופיהרען א פילם קיין לאנדאן. מען האט דעם פילם געוויזען דער ענגלישער פאליציי, וועלכע האט ארויסגעשניטען די סצענע, ווי מען ליבטשט דעם אויספיהרער פון אטענטאט קאלעמען. נאך די שאסען זעהט מען א מורא'דיגע מהומה אין גאס.

שטובען-פאנטאפעל
Del-Ka
פיעטריקאווער 59
זענען ווארם און אנגענעהם אין טראגען.

לכבוד די ערמארדעטע

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
דער שטאט-ראט אין מארסייל האט בעשלאסען

די לויה פון מיניסטער בארטו
גרויסע רעדע פון פרעמיער דומערג

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
די לויה פון מיניסטער בארטו האט זיך פער-וואנדעלט אין א גרויסער נאציאנאלער מאניפע-סטאציע. די גאנצע בעוועגונג אין דער הויפט-שטאט איז אפגעשטעלט געווארען. די אמטען און געשעפטען פערמאכט, די שולעס נישט טעטיג. די טרומנע איז געווען פערשיט מיט בלומען-קרענץ, אין טרויער-צוג האבען אנטיילגענומען כצר-שטעהער פון אלע מלוכות אין דער וועלט. דער פרעזידענט לעברון און אלע מיניסטארען. אויף דער איבוואלידען עספלאנאדע האט פרעזידענט דו-מערג געהאלטען א גרויסע רעדע וועגען די פער-דינסטען פון בארטון.

בארטון האט מען קובר געווען אויפ'ן בית-עולם אין פערלאטען נעבען זיין פרוי און זוהן, וועלכער איז אומגעקומען אין קריג.

אנצורופען דעם פלאץ, וואו דער קעניג איז דער-הרג'עט געווארען מיט'ן נאמען אלעקסאנדער-פלאץ און איינע פון די הויפט-גאסען — בארטו-גאס. ווייטער איז בעשלאסען געווארען אויפצושטעלען דענקמאלען פארן קעניג אלעקסאנדער און בארטו.

די בודאפעשטער פרעסע לייקענט

בודאפעשט, 13 (ספ. טעל.)
די גאנצע אונגארישע פרעסע איז שטארק אויפגערעגט צוליב דעם, וואס ס'ווערט געווארפען די שולד אויף אונגארן, אז דארט איז צוגעגרייט געווארען דער מארד.

צו דער לויה פון קעניג אלעקסאנדער

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)
אין נאמען פון מלוכה-פרעזידענט און פוי-לישען מיליטער וועט אויף דער לויה פון קעניג אלעקסאנדער אנטיילנעהמען גענעראל וויעניאווא דלוגאשאווסקי.

פראנקרייך וועט זיין רעפרעזענטירט דורך דעם פרעזידענט לעברון און דער קריגס-מיניסטער פעטען.

רעקאנסטרוקציע פון פראנ-צויזישען קאבינעט
לאוואל אויסערן-מיניסטער

פאריז, 13 (ספ. טעל.)
דער מיניסטארען-ראט האט אויף דער היינ-טיגער זיצונג אנגענומען די דימיסיע פון איננערן-מיניסטער סארא און בעשלאסען פארצולייגען דעם מלוכה-פרעזידענט צו בעשטימען אויף דעם אמט דעם דעפוטאט מארשאנדא.

אויפ'ן אמט פון אויסערן-מיניסטער צו בע-שטימען דעם סענאטאר לאוואל.

אויף דער האזיגער זיצונג איז אויך בעשלא-סען געווארען אנצונעהמען די דימיסיע פון יוס-טיץ-מיניסטער שעראן

לאדז, 14 אקטאבער 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 14 אקטאבער 1934

קעניג אלעקסאנדער און מיניסטער בארטו

די צוויי ערמארדעטע מלוכה-מענער און יודען-פריינד

יוגאסלאוויע האט זייט א רייה יאהרען געהערט צו די מעסיגע און מילדערע דיקטאטארען, און נישט איצט איז די צייט זיך אפצושטעלען איבער דער פראגע, צי איז די איינפיהרונג פון דער דיקטאטור געווען א היסטארישע נויטווענדיגקייט, אהן וועלכער די נאר וואס אויסגעקעמפטע און ארגאניזירטע מלוכה וואלט געקאנט פונאנדערפאלען. א פאקט איז, אז קעניג אלעקסאנדער האט געהאט די קראפט פון ווילען און פון דער האנד, כדי צו בעזייטיגען דעם פארלאמענטאריזם און איינצופיהרען א גאנץ נייע קאנסטיטוציע, לויט וועלכער דער קעניג איז געווען דער איינציגער מקור פון מאכט. א פאקט איז ווייטער, אז אין משך פון א גאנצער רייה יאהרען האט קראוואטיע, דאס קאטוילישע לאנד אין דער פראוואסלאווער מלוכה, נישט געקאנט זיך צונויפוואקסען מיט דער גאנצער מלוכה. פארוואס דאס איז אזוי געווען איז ווידער א פראגע, וואס פערלאנגט בעזונדערע פארשונגען.

אין אמאליגען עסטרייך האט זיך אויסגעדאכט, אז קראוואציע שטרעבט מיט דער גאנצער נשמה צו סערביען. דער מארד אין סעראיעווא איז דאך נישט געווען עפעס אנדערש, ווי איינער פון די אויסברוכען, וואס מוז טרעפען אויף אזא אונטערמינירטען באדען. דארט האט זיך אונטער דער ערד שטענדיג עפעס געקאכט, ווייל דאס דאזיגע שטיק ערד האט זיך געפיהלט אפגעריסען פון היימאט-לאנד. פאר'ן קריג זענען געווען אזעלכע קראוואטישע פאטריאטען, וואס האבען געשטרעבט צו א גאנץ פערקעהרטער לעזונג פון דער פראגע. זיי האבען געוואלט, אז עסטרייך זאל פערנעהמען גאנץ סערביען און אויף אזא אופן בעפרייען דאס לאנד, וואס הייסט היינט יוגאסלאוויען. ווער ווייס, צי ס'האט נישט געהאלטען ביי אזא לעזונג, ווען עסטרייך האט געהאט בעשלאסען צו עראבערען סערביען. די ענטוויקלונג פון דער געשיכטע איז געגאנגען אין אן'אנדערען אין א געגענזעצליכען וועג. אבער געשעהן איז דאס, וואס איז געווען די בענקשאפט פון אט די אלע לענדער, דהיינו, זיי זענען פעראייניגט געווארען אין איין מלוכה.

איצט האט פאסירט דאס, וואס קיינער האט נישט געקאנט פאראויסזעהען. די פעראייניגטע טיילען האבען נישט געקאנט זיך צונויפוואקסען און זיי געפינען זיך אין א מצב פון אייביגער קריגעריי. דער קעניג האט נישט געוואלט צולאזען צום פונאנדערפאלען פון דער מלוכה און האט גענומען די לייצען אין זיין האנד אריין. און די דאזיגע טאט, וועלכע איז געווען א רעזולטאט פון קעניג'ס פאטריאטיזם, פערשטייט זיך, אזוי ווי ער האט דאס פערשטאנען, איז געווארען די סיבה פון זיין געוואלטזאמען פריהצייטיגען טויט. דער מערדער ווייזט אויס צום וואהרשיינליכסטען א קראוואט און מסתם דער שליח פון עפעס א גרויסער פערשווערונג, האט אפגעזוכט דעם אונטערדריקער פון זיין פאטערלאנד אזש אין פראנקרייך און דארט האט ער איהם דערמארדעט. הגם גאנצע דורות קראוואטען האבען אין משך פון יאהרהונדערטער געבענקט נאך אזא „אונטערדריקער", געקעמפט פאר איהם, וועגען איהם געמארדעוועט און מתפלל געווען. וואספאר טיפע טראגיק!

וועגען קעניג אלעקסאנדער האט מען געהערט אין סאמע סופערלאטיוועס. און דאס נישט בלויז אין די קרייזען, וואס שטייען נאהענט צום קעניגליכען הויף, נאר אויך צווישען די ברייטע פאלקסמאסען. מען האט אויף איהם געקוקט ווי אויף א גערעכטיגען קעניג, וואס וויל באמת דינען דעם לאנד אלס דער ערשטער בירגער. מען האט געוואוסט, אז ער האט א גרויסען אינטערעס צו אלעמדיגג, וואס קאן דינען דעם לאנד, וואס ווייזט ארויס שעפערישקייט. אזוי א שטייגער האט מען וועגען איהם געוואוסט, אז ער האט די גרעסטע סימפאטיע צו דער ציוניסטישער בעוועגונג. לעצטענס האבען די יודישע בירגער פון יוגאסלאוויען אפילו בעזי'הט א וואלד אין פאלעסטינע אויפ'ן נאמען פון קעניג אלעקסאנדער. דער קעניג האט דעם אויסדרוק פון כבוד און איבערגעגעבענקייט אנגענומען מיט דער גרעסטער דאנקבארקייט, און האט זיך וועגען דעם אויסגעדריקט מיט התלהבות. עס איז קלאר, אז אונטער זיין רעגירונג האט נישט געקאנט זיך בעוויזען קיין שום אונגלייכהייט צווישען די בירגער. דאכט זיך, אז יוגאסלאוויען ווייס נישט וועגען דער שענדליכער פלאג, וואס הייסט אנטיסעמיטיזם.

און פונקט אזא מענש פון ערשטען ראנג איז אויך געווען דער צווייטער קרבן, בארטו. איהם האט דער טויט ארויסגעריסען פון דער גרויסער היסטארישער ארבייט, וועלכע האט שוין געהאלטען ביים פערענדיגט ווערען מיט ערפאלג. ווען איהם וואלט געווען זיך איינגעגעבען צו דערפיהרען זיין ארבייט ביז צום סוף, און דאס איז שוין אזוי נאהענט, וואלטען איהם די קומענדיגע דורות געשטעלט דענקמעלער אזוי ווי דעם גרעסטען וואוילטעטער פון דער מענשהייט.

בארטו האט אנגעקינדיגט קאמף אויף לעבען און טויט דער טייוולאנישער קראפט, פון איצטיגען דייטשלאנד. בארטו האט מיט פראנצויזישען ענטוזיאזם און אפטימיזם אונטערגענומען דעם קאמף געגען דעם היטלעריסטישען גיהנם. ער האט עס געשאפען אן'איינהייטליכען פראנט פון מענשליכקייט געגען בארבאריזם. דאס אלץ האט געטון אט דער אלטער מאן מיט אזא ליידענשאפט, אז ער האט מיטגעריסען מיט זיך מענשען און פעלקער, קיינער האט זיך איהם נישט געקאנט אנטקעגענשטעלען. נישט אריינגייענדיג אין די פרטים פון זיין לעצטער טעטיגקייט, דארף מען אונטערשטרייכען, אז מיט יוגענטליכען ברען האט ער געארבייט פאר'ן ווירקליכען וואויל פון דער מענשהייט.

און מען דארף אויף דעם ארט מיט כבוד און מיט דאנקבארקייט אונטערשטרייכען, אז דאס איז געווען א פריינד פון יודישען אויפבוי, פון יודישען ערלעזונגס-ווערק און ער האט זיך מיט אויפריכטיגער סימפאטיע בעצויגען צום יודישען פאלק. נישט לאנג צוריק האט ער זיך געווענדעט צום יודישען פאלק מיט א בריף, וואס איז פול מיט אזא אויפריכטיגער סימפאטיע, אז מען האט געקאנט דערפון גערירט ווערען. איינער אזא מענשען-פריינד גיט אונז אזוי פיל פרייד, אז גאנצע כמארעס אנטיסעמיטען קאנען דאס ביי אונז נישט צונעהמען. אין בארטו און אין קעניג אלעקסאנדער האט דאס יודישע פאלק פערלוירען צוויי גרויסע פריינד. (ג. דו.)

ד״ר י. טהאן.

אונטער'ן רושם פון פערברעכען

(קארעספאנדענץ פון פאריז)

סעראיעווא! דער פערגלייך איז א גאנץ ווייטער, אבער דער המון אין פאריז האט דאס ווארט תיכף אויפגעכאפט און אין משך פון דער נאכט איז עס געווען ביי אלעמען אויף די ליפען. קיין פאניק, קיין אויפרעגונג, קיין הויכע געשפרעכען זענען נישט געווען, הגם איבער די גאסען האט זיך געדרייהט און אומעטום איז געווען פול מיט טויזענטער מיט הונדערטער טויזענטער מענשען.

אין משך פון עטליכע מינוט איז אין פאריז געענדערט געווארען די שטימונג פון דער גאס. עפעס אזעלכעס האט מען נישט אפילו ערווארטעט מיט דריטהאלבען יאהר צוריק, ווען די קויל פון א וואהנזיניגען מערדער האט דערמארדעט דעם פרעזידענט דומער.

די נאכט האט מען געקאנט מיינען, אז אלע מענשען אין פאריז קענען זיך איבער דעם אנדערען, ווי עפעס אין א קליין שטעטעל, און איינער דעם אנדערען גיט איבער ווי לויט א מאגישען בעפעהל די ידיעה: דער קעניג דערמארדעט!

אבער נאך האלבער נאכט, ווען די ערשטע שטוינונג און איבעראשונג איז פאריבער, האבען זיך פון אלע זייטען גענומען הערען פראגען:

ווער אייגענטליך האט דערמארדעט? און פארוואס? צי ליגט נישט אין דער מערדערישער טאט עפעס א טיוולאנישע אימפעריאליסטישע, אדער רעוואלוציאנערע מאכינאציע, וואס האט דעם ציל ארויסצורופען אן'אייראפעאיש פייער?

דערביי האט נישט איינער געפרעגט:

צי איז דא נישט שולדיג אונזער פאליציי, וועלכע האט אין די לעצטע צייטען געמאכט נישט איינמאל דעם איינדרוק פון עפעס א פיינדליכער קראפט?

און אזעלכע פראגען האט מען געקאנט הערען נישט בלויז אין די קאפעען און איבער די גאסען, נאר אפילו אין פאיע פון פארלאמענט, אויף קע ד'ארסע, וואו ביז אין דער שפעטער נאכט האבען זיך מענשען געדרייהט אין גרויס איבעראשונג.

ערשט שפעט אין דער נאכט האט מען גענומען זוכען גענויע ידיעות, פרטים, פון דער מוראדיגער טאט, וואס איז געשעהן אין מארסעל.

קיין פאריז איז אנגעקומען אין אן'אעראפלאן דער פאטאגראף, וועלכער איז געשטאנען ביים קעניגליכען אויטאמאביל און מיט דער קאלט-בלוטיגקייט פון זיין בערוף האט ער געהאלטען אין איין מאכען אויפנאהמעס, אפילו אין די געציילטע מאמענטען, ווען עס האבען זיך געהערט די מערדערישע שאסען.

ער האט דערציילט:

דער אויטא איז געווען אן'אפענער און האט זיך בעוועגט מיט דער שנעלקייט פון 8 קילאמעטער א שעה, אזוי, ווי דאס איז פארויסגעזעהען אין די פארשריפטען ביי אזעלכע צערעמאניעס. אין אויטא איז געזעסען דער קעניג און דער מיניסטער בארטו, אקעגען זיי דער פראנצויזישער גענעראל זשאריזש. פלוצים איז די פערזאן, וועלכע איז לעבען מיר געשטאנען ארויסגעשפרונגען פון המון אויפ'ן טראטואר און גענומען שרייען: „וויוו לע רוא" (זאל לעבען דער קעניג).

ווי אזוי האט ער געקאנט ארויסשפרונגען? צי איז נישט געווען קיין שפאליר פאליציי?

עס איז נישט געווען קיין שפאליר, האט דער פאטאגראף אויפגעקלערט, די פאליציאנטען זענען געווען אויסגעשטעלט אין דער רייה אויף יעדע זעקס מעטער, אזוי אז עס איז נישט שווער געווען ארויסצושפרינגען. אין מיין דערציילונג זעהט עס אויס לאנג, אבער אין דער ווירקליכקייט האט דאס געקאנט דויערן סעקונדען. די פערזאן איז ארויפגעשפרונגען אויף די טרעפלעך פון אויטא און האט געלאזט אין גאנג א האנד-קוילענווארפער. אין זעלבען מאמענט האט דער אפיציר, וועלכער האט אויף א פערד רייטענדיג בעגלייט דעם אויטאמאביל, זיך אויסגעדרייט און האט דערלאנגט דעם אנפאלער עטליכע מאל מיט דער שווערט איבער'ן קאפ. דער קוילענווארפער איז אפגעפאלען אויף דער ערד און האט נישט אויפגעהערט צו שיסען. מען האט געהאט דעם איינדרוק, ווי עס וואלט געארבייט א מענש, וואס איז איבערגעצייגט אליין. איבעריגענס האט מען זיך געקאנט דאכטען, אז די טאט פון דעם מענש איז עפעס זעהר א לייכטע.

אט די „לייכטקייט" טרעפט אן אויף דער שארפסטער קריטיק פון די פראנצויזען. פון דער צווייטער זייט ווארפט מען פאר דער פאליציי, אז זי גיט אן נישט גענוי די פערזאן פון אנפאלער. אין אזא שטאט ווי מארסעל, וואו עס דרייען זיך דורך מענשען פון דער גאנצער וועלט, וואס איז אייגענטליך אומפערמיידליך, וואלטען געדארפט אנגענומען ווערען אויסנאהמסווייזע מיטלען פון זיכערקייט. עס איז נישט געווען גענוג מענשען אויסצושטעלען אין גאס אלס שפאליר? סוף כל סוף איז דאס נישט דאס וויכטיגסטע, א פאליציי-שפאליר איז נישט די זיכערסטע שוץ, ווייל פון הינטער די פלייצעס פון פאליציאנט קאן מען אויך טרעפען אין אויטא, וואס גייט זעהר פאמעליך, ווי עס איז געווען אין דעם פאל. אבער פארוואס האט מען נישט דעם אויטא פון קעניג ארומגערינגעלט מיט א קאדראן פון רייטער?

דאס אויפגערודערטע לאנד זעהט אין דעם אין א געוואלדיגע לייכטזיניגקייט, אויב נישט אייגפאך קיין בייזען ווילען. עס וועלען דא נישט העלפען קיין שום ענטשולדיגונגען: ענטשולדיגט, כ'האב נישט געוואוסט, נישט געזעהן. מצד דער פערזאנטווארטליכער פאליציי-דינסט, ווייל ערשט מיט עטליכע טעג צוריק האט מען בענוצט הוקא דעם אופן פון אפהיטען די ארדנונג און די זיכערקייט, ווען עס איז געפאהרען דער זעהר נישט-פאפולערער יוסטיץ-מיניסטער שעראן, ביי דער אויספארשונג אין דעם ענין פון ערמארדען דעם ריכטער פרינס. ווען שעראן האט בעריידט עלזאס-לאטרינגען מיט עטליכע טעג צוריק, איז ער פון אלע זייטען געווען ארומגערינגעלט פון רייטער-פאליציי. און דאס האט געשטערט דורכצופיהרען וועלכע עס איז נישט מאניפעסטאציע געגען מיניסטער. אלזא, צי האט מען דאס נישט געקאנט מאכען אויך האסמאל? צי היט פאליציי בלויז איהרע אייגענע מענשען?

עס איז נישט גענוג צו בעהויפטען, אז דער קעניג האט זיך דאס נישט געוואונשען. איבעריגענס, האט מען דאך דעם קעניג וועגען דעם נישט געפרעגט. (ק)

צוגעוואוינט צו דער קאטאסטראפע!

די אפשוואכונג פון האמה געגען היטלעריזם

קוקט זיך צו צו די גאר ווייניגע לענדער, אין וועלכע יודען האבען נאך די מעגליכקייט צו אטעמען פריי, צו ארבייטען און אויפצוטרעטען ווי אן'ארגאניזירטער לאגער. קוקט זיך צו וואס פאר א געמיהטליכע רוהע און זיכערקייט האט ווידער ארומגעכאפט די יודען אין ע נ ג ל א נ ד. צו דער קאטאסטראפע אין דייטשלאנד האט מען זיך צוגעוואוינט, דעם פערהאסטען נאמען פון היטלער'ן דערמאנט מען אלץ ווייניגער. אפילו די הילף פאר די יודישע פליטים פון דייטשלאנד, וועלכע זענען פערוואגלט געווארען קיין ענגלאנד האלט זיך שוין אויך ביים אויסשפען. די פאנדען, וועלכע זענען געשאפען געווארען אין דעם ערשטען אויפברויז פון מיטלייד און סאלידאריטעט, האלטען ביים אויסגיין. דער ברייטער יודישער עולם, וואס פיהלט נישט דירעקט דעם בייטש פאכען איבער זיין קאפ, וויל פערגעסען וועגען דער געפאהר, וועלכע לויערט אויף איהם פון יענער זייט קאנאל. און אט די בלינדע, זעלבסטצופרידענע, אין ביזנעס-פערטיעפטע מענשען שפירען נישט ווי די געפאהר ברייטערט זיך אויס גאר אין דער נאהענטסטע שכנות מיט זיי.

די טעג האט אין מאנטשעסטער ווידער אמאל גערעדט צו די שווארצהעמדער דער ענגלישער פאשיסט מאסליי. ער האט נאך קיינמאל נישט גערעדט אזוי אפען אנטיסעמיטיש ווי דאס מאל. ער האט בעשימפט „דעם אפפאל פון די אייראפעאישע גאסען, וואס ווערט אויסגעהאלטען פון יודישע פינאנסיסטען" און „דעם המון, וואס ווערט געשיקט אהער פון זייערע יודישע באלעבאטים". ער האט גערעדט פון יודיש פאלק, „וועלכער האט אריינגעשלעפט אין רוקען פון אונזערע בירגער בעת זיי האבען געקעמפט אין די טראנשייען". און נאך א נייעם מאמענט האט ער אריינגעטראגען אין זיינע רייד. „מענשען קומען צו אונזערע דעמאנסטראציעס — האט ער אויסגערופען — און גיבען א קוק אויף די פרעמדע יודישע פנימ'ער; זיי דערקענען גלייך, אז דאס איז פרעמד יודיש-געלד".

מאסליי האט דאסמאל אונטערשטראכען דאס ווארט „יודיש", כדי אפצוטיילען די מזרח-אייראפעאישע יודען אין ענגלאנד פון די אלט-איינגעזעסענע ענגלישע יודען. דאס בעדייט, אז דער פאשיזם וויל העצען געגען דעם גרעסטען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ענגלאנד. דאס בעדייט אבער נישט, אז דער פאשיזם וועט שפעטער שאנעווען די רעכט און דעם כבוד פון די אזוי גערופענע אייגענע, בריטישע יודען. (צי איז דאס נישט געווען פונקט אזוי אין דייטשלאנד ?).

און אט בעת די געפאהר לויערט שוין אין די דערוויילע פרייע לענדער, מאכען זיך די יודען ווי נישט זעהענדיג און נישט הערענדיג. זיי זענען אריינגעטון מיט לייב און לעבען אין געשעפטען און פערגניגונגען, זיי קומען אפ מיט טראפענס פון גראשענדיגער צדקה. זיי זענען שוין „פערמאטערט" פון העלפען, זיי זענען אין כעס אויף די פאדערונגען וואס שיטען זיך פון אלע זייטען, פון אלע לענדער. און זיי פערשטייען נישט אז קיין „רוהע און זיכערקייט" וועט אין דער נעכסטער צייט מעהר נישט זיין, אז די מאביליזאציע פון די יודישע פאלקס-כוחות האט זיך נאך גאר נישט אנגעהויבען אויף אן'אמת.

אט די נויטיגע מאביליזאציע האט זיך נישט אנגעהויבען אפילו אין די לענדער ווי די יודישע מאסען טראגען זייער שווערען לעבענס-יאך. אין די לענדער ווי עס לעבען מיליאנען יודען, וואו עס פונקציאנירען צענדליגער פארטייען און ארגאניזאציעס, הערשט א פערווירונג פון מוחות ווי נאך זעלטען ווען. פון איין זייט, די ציוניסטישע גרופירונגען וועלכע לייסטען גוטע ארבייט ביי דער עמיגראציע קיין פאלעסטינע. אבער וועלכע זענען אזוי אריינגעטון אין זייער אויפגאבע, אז זיי קענען זיך נישט ארומקוקען אויף דער טראגעדיע פון די מיליאנען, וואס פערבלייבען אין זייערע אלטע היים לענדער. דער אימפעט פון דער ציוניסטישער קאלאניזאציע, די בעציהונגען אין דעם ציוניסטישען לאגער רויבען אוועק ביי זיינע טוער די מעגליכקייט צו פערנעמען זיך מיט אקטיווען אויפבוי אין די גלות-לענדער. און פון דער אנדער זייט, די יודישע סאציאליסטישע גרופירונגען וואס אונטערשטרייכען נאכאנאנד אין אהן אויפהער זייער אמונה אין דער סאציאליסטישער צוקונפט, אבער וועלכע טיסען זיך נאך אלץ נישט אריין אין דער גרויס פון דער יודישער טראגעדיע. זיי האבען זיך נאך עד היום נישט דערהויבען צו א ווילען, וועלכער זאל צונויפבינדען די אקטיוויטעט פון די יודישע מאסען אין דער גארער וועלט, וועלכער זאל שאפען פאר זיי אן'איינהייטליכען פראגראם פון יודישען איבערבוי און קאמף. אט אזוי לעבען אפהענגדיג די גרויסע יודישע ישובים: די איינע דערפאר ווייל זיי זענען נאך צו רוהיג די אנדערע דערפאר, ווייל זיי זענען צו פערווירט אין זייערע פארטיי-מחנות. וואס מוז נאך געשעהן כדי מען זאל זיך ביי אונז אויפכאפען צו אחריות און טאט? צו דעם איז ווידער נויטיג א בלוטיגע איינשפריצונג אין אונזער פאלקס-קערפער. א נייער פראגראם וואס זאל אויפפייטשען אונזערע פערשלאפענע בערווען?...(ד.נ.וו.)

די גרויזאמע ערמארדונג
פון קעניגליכען פארפאלק אין סערביען

— 2 —

אָט דער אַלעקסאַנדער איז דאָס געווען דער „לעצטער אָברענאָוויטש“, וועלכען ס'איז בעשערט געווען אומצוקומען אויף אַ שוידערליכען אופן צוזאַמען מיט זיין פרוי און מיט איניגע „געטרייע“ פון זיין באַהענטסטער סביבה. אַלס מינדעריעהריגער איז אַלעקסאַנדער געשטאַנען אונטער דער אַפּוטראָפּסות פון אַ רעגענטשאַפט, וועלכע האָט געדאַרפט אָנפיהרען מיט די רעגירונגס-ענינים ביז דער קעניג וועט אַלט ווערען אַכצעהן יאָהר. אַלעקסאַנדער איז אָבער געווען אַ כאַראַקטערלאָזער, שוואַכזיניגער, כמעט נישט קיין נאָרמאַלער מענש, וועלכער האָט זיך געלאָזט לייכט בעאיינפלוסען פון אַנדערע. שוין אַלס 17-יעהריגער האָט ער, אונטער דעם איינפלוס פון אומפעראַנטוואָרטליכע ראַטגעבער, געמאַכט אַ פאַטאַלען שריט, וועלכע איז געווען אַ שווערע ענטוישונג פאַר'ן לאַנד. ער האָט זיך, בעמליך, פערזינדיגט געגען דער קאָנסטיטוציע, נישט אָפּוואַרטענדיג דאָס געזעצליכע עלטער פון 18 יאָהר, האָט ער זיך געלאָזט ערקלערען פאַר פוליעהריג, האָט אַראָפּגעוואָרפען דאָס מיניסטעריום און די רעגענטשאַפט און איז געוואָרען, אַזוי צו זאָגען, אַ זעלבסטשטענדיגער הערשער. דער דאָזיגער „פּוטש“ האָט גלייך פון אָנהויב אונטערגעגראָבען דעם צוטרוי צום יונגען קעניג.

אין יענער צייט טרעפט ער אַריין אין בעציהונגען מיט אַ פרוי — מיט זיין שלעכטען מלאך, וואָס האָט איהם געבראַכט בלויז אומגליק און אונטערגאַנג, דראַגאַ מאַשין האָט זי געהייסען. זי איז געווען די

פון ישעיה אונגער

אַלמנה פון אַן אינזשעניער און מיט צעהן יאָהר עלטער פון קעניג. דער יונגער אַלעקסאַנדער האָט זיך נאָך בעקענט מיט איהר בעת זי איז געווען אַ הויף־דאַמע ביי זיין מוטער, דער קעניגין נאַטאַליע. פון יענער צייט אָן האָט ער געפיהלט צו איהר אַ געוויסע סימפּאַטיע. דראַגאַ האָט געהאַט אַ רעפּוטאַציע פון אַן אויסגעלאַסענער פרוי. בעת מ'האָט גענומען רעדען, אַז אַלעקסאַנדער וויל חתונה האָבען מיט איהר, האָט זיין מוטער, די געוועזענע קעניגין נאַטאַליע, איהם געלאָזט מיטטיילען, אַז „זי וועט קיינמאָל נישט צוריקקומען קיין סערביען און נישט וועלען וויסען פון איהר זוהן, אַזוי לאַנג ווי אויפ'ן סערבישען טהראָן וועט זיצען אַ גאַסען־מיידעל“. אַלעקסאַנדער'ס פּרעמיער מיניסטער וולאַדאַן געאָרגעוויטש האָט זיך אויסגעדריקט וועגען דער דראַגאַ מאַשין, אַז „איידער זי איז געוואָרען די מעטרעסע פון קעניג, האָט זי יעדער איינער געקענט קויפען פאַר געלד“.

און אָט די דראַגאַ מאַשין האָט איינגענומען דעם יונגען קעניג אין די הענט אַריין, און האָט זיך געשפּילט מיט איהם ווי מיט אַ צאַפּעל־מענטשעל. זי האָט איהם געמאַכט פאַר אַ שקלאַף, פאַר אַ בלינד ווערקצייג פון איהרע עהרגייציגע פּלענער און עגאָאיסטישע צילען. איהר איינפלוס אויף אַלעקסאַנדער'ן איז געווען אַ פאַטאַלער. זי איז געווען אַ פרוי מיט

גרויסע אַמביציעס. זי האָט געוואָלט ווערען קעניגין פון סערביען און זיכערן איהר אייגענער פאַמיליע די רעכט אויפ'ן טראָן, ד. ה. גרינדען אַ נייע דינאַסטיע. נישט קענענדיג האָבען קיין קינדער, האָט זי איינגעפיהרט „אַ קאָמעדיע פון שוואַנגערשאַפט“ און געוואָלט אָננאַרען דעם קעניג, אונטערלייגענדיג אַ קינד פון איהר שוועסטער און איהם איינרעדען, אַז דאָס איז זיין קינד. אָבער זי איז מיאוס אַדורכגעפאַלען. גאַנץ אייראָפּע האָט נאָכדעם געלאַכט און אָפּגעחוזק'ט פון דער קעניגין „מיט די קישעלעך אַרום לייב“. נאָכדעם דאָזיגען דורכפאַל האָט דראַגאַ געפרובט צורעדען דעם קעניג, אַז ער זאָל בעשטימען איהר ברודער פאַר'ן טהראָנפאָלגער, אָבער אויך דאָס האָט זיך נישט איינגעגעבען.

בעת ס'איז קלאָר געוואָרען פאַר אַלעמען, אַז דער קעניג וויל באמת חתונה האָבען מיט דער דראַגאַ מאַשין, האָט די אויפרעגונג אין לאַנד דערגרייכט די העכסטע מדרגה. אַלעקסאַנדער'ס פאָטער, דער געוועזענער קעניג מילאַן, איז ספּעציעל געקומען קיין סערביען בכדי איבערצורעדען זיין זוהן, אַז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון דעם פאַטאַלען געדאַנק. ס'איז געקומען צו שאַרפע קאָנפליקטען צווישען פאָטער און זוהן. אויף מילאַנען האָט מען זאָגאַר אויסגעפיהרט אַן אַטענטאַט, וועלכער איז אָרגאַניזירט געווען, ווי מ'דערצעהלט, דורך פערזאָנען, וואָס זענען געשטאַנען אין נאָהענטע בעציהונגען מיט דער פאַמיליע פון דער דראַגאַ מאַשין. נאָכדעם ווי מילאַן האָט זיך איבערצייגט, אַז זיינע בעמיהונגען אָפּצוהאַלטען זיין זוהן פון דעם שריט, וואָס שטויסט איהם אין אַן אָפּ־

גרונד, זענען געווען אומזיסט, האָט ער, אַ פערביטערטער, פערלאָזען סערביען און איז צוריק אַוועק קיין אויסלאַנד. אין צוויי יאָהר אַרום איז מילאַן געשטאָרבען. באַלד נאָכדעם האָט אַלעקסאַנדער געהייראַט מיט דער דראַגאַ מאַשין.

איהר העכסטער וואונש איז דערפילט געוואָרען: זי איז געוואָרען קעניגין פון סערביען.

ס'איז גאָר קיין ספק נישטאָ, אַז דראַגאַ מאַשין האָט דורך איהר שעדליכען איינפלוס אויף אַלעקסאַנדער'ן אומגליקליך געמאַכט זיך און איהם און דערפיהרט צו דער קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט פערטיליגט דאָס הויז אָברענאָוויטש. אָבער ס'איז נאָך אַ גרויסע פראַגע, צי זי אַליין איז שולדיג געווען אין די אַלע ווילדע מעשים, וואָס אַלעקסאַנדער האָט אָפּגעטאָן. דער אמת איז, אַז אַלעקסאַנדער איז פון דער נאַטור געווען אַן אַבנאָרמאַלער מענש מיט סאַדיסטישע נייגונגען, אַן אַכזר, אַ דעספּאָט. זייענדיג אַ געגנער, אַ מיטראָפּאָליט, האָט ער געפרובט פערגיפטען, אַריינטוענדיג סם אין אַ גלאָז קאַפע. ער פלעגט אָרגאַניזירען פיקטיווע פערשווערונגען געגען זיך אַליין, בכדי נאָכדעם האָבען אַ גרונד צו אַרעסטירען און זיך צו בעפרייען פון די ראַדיקאַלע מיניסטאָרען, פאַר וועלכע ער האָט מורא געהאַט. אַ היבשען בעאַמטען, דעם פּרעפעקט אַנדרעיעוויטש, וועלכער האָט געוואוסט צופיל סודות וועגען אַטענטאַט אויף אַלעקסאַנדער'ס פאָטער מילאַן, האָט מען אויף אַ שעהנעם פריהמאָרגען געפונען אַן אויפגעהאָנגענעם ביי זיך אין דער היים. בכדי פטור צו ווערען פון די ראַדיקאַל געפיהרער און האָבען אַ גרונד איינצושפּאַרען זיי אין די געפענגענישען, האָט ער זיך נישט אָפּגעשטעלט פאַר קיין שום מיטלען, נישט פאַר די ניעדערטרעכטיגסטע מסירות און נישט פאַר קיין שום בלבולים.

אָט אַזוי האָט, איגענטליך, נישט דראַגאַ מאַשין אַליין גורם געווען די קאַטאַסטראָפע, נאָר אויך אַלעקסאַנדער האָט דורך זיינע „נאַטירליכע נייגונגען“ אַ סך מיטגעהאָלפען הערצו.

* * *

נאָכ'ן פערהייראַטען זיך מיט דער דראַגאַ מאַשין האָט אַלעקסאַנדער פערלאָרען יעדע האַלטונג און ווירדע פון אַ קעניג. האָט ער אַליין טיפער זיך אַראָפּגעלאָזט און זיך ערלויבט אַזעלכע זאַכען, וואָס האָבען איהם אין העכסטען גראַד קאָמפּראָמיטירט און ערניעדריגט אין די אויגען פון פאָלק, אַזוי צ.ב. האָט ער געצוואונגען די בעפעלקערונג צו שאַפען, דורך „פרייוויליגע“ נדבות, אַ געוויסען פאָנד אויף צו קויפען די פערד פאַר'ן „קאַוואַלעריע־רעגימענט פון דער קעניגין“. ביי אַן אַנדער געלעגענהייט האָט ער קאָנפיסקירט די געלדער, וועלכע די שטאָט בעלגראַד האָט אַסיגנירט פאַר קאַנאַליזאַציע־צוועקען, און פאַר'ן געלד געלאָזט אויסבויען אַ יאַכט, וועלכע האָט געטראָגען דעם נאָמען „דראַגאַ“. דאָס זענען נאָר צוויי ביישפּילען פון אַ גאַנצער רייה סקאַנדאַלעזע מעשים, וואָס ער האָט אָפּגעטאָן „אין נאָמען פון דער קעניגין“.

(ווייטער מאָרגען)

Kupię okazyjnie
emaljowaną wannę
z kotłem.
NAMIOT, Narutowicza 11,
telefon 196-94.

א נאצי, א דייטשער סטאליאר
איז דער רויבער פון לינדבערגס קינד

דער רויב פון קינד פון בעריהמטען פליהער לינדבערג אויפגעדעקט פון דער ניו־יארקער פאליציי. — די גאנצע געשיכטע מיט'ן גרויזאמען מארד פון קינד לייענט זיך ווי דער שפאנענדיגסטער ראמאן

ברונאָ ריכאַרד הויפּטמאַן, 35 יאָהר אַלט, אַ דייטשער סטאָליאַר, וועלכער האָט זיך אַריינגעגנב'עט קיין אַמעריקאַ אין 1923, איז דער רויבער פון לינדבערג'ס קינד, און וועט מסתמא באַלד בעצאָהלען פאַר זיין פערברעכען מיט זיין לעבען אויף דעם עלעקטרישען שטוהל.

„דער פערברעכען פון היינטיגען יאָהרהונדערט“, ווי ער ווערט ביי אונז בעטיטעלט, איז בעגאַנגען געוואָרען פון דעם אומבעשעפטיגטען סטאָליאַר, דעם אַריער, וועלכער איז פאַר זיין אָנקומען קיין אַמעריקאַ אָפּגעזעסען 4 יאָהר אין דייטשלאַנד אין תּפיסה.

דער קאַלט־בלוטיגער מערדער און גרעסטער אויסוואָרף מיט אומפערשעהמטער חוצפה, דער פערברעכער, וועלכער ווערט ממש בעוואונדערט פון די פעהיגסטע פּאָליציי־אינספּעקטאָרען צוליב זיינע אויסערגעוועהנליכע נערווען, וועלכע האָבען געקאָנט אויסהאַלטען 48 שעה פון דער געהיים־פּאָליציי און זיך נישט מודה זיין, האָט געוואָלט וואַרפען די שולד אויף אַ ייד, וועלכער איז שוין איבער אַ יאָהר טויט, אָבער די היטלער־לעהרע, אַז וואַרפענדיג יעדע שולד אויף די יידען, ברענגט דאָס דייטש גליק“ איז דאָ נישט געלונגען, און צו דייטשלאַנדס גרויסער בושה, וועט דער הויפּטמאַן אַליין, בעצאָהלען פאַר זיין מעשה.

און איצט צו דער געשיכטע פון דעם לינדבערג־קינד־רויב, מיט וועלכער די גאַנצע וועלט האָט געקאָכט און וועלכע איז געווען דער גרעסטער סוד ביז היינט.

דעם ערשטען מערץ 1932, איז דער 20־חדשים׳דיגער בכור פון דעם וועלט־בעריהמטען פליער לינדבערג, אַוועקגערויבט געוואָרען פון זיין בעטעלע אויפ'ן צווייטען שטאָק, אין דער שעהנער ווייסער היים פון די לינדבערג'ס, אין האָפּוועל־ניו־דזשוירזי, אויף אַ קישעלע איז געווען צוגעשטעקט אַ צעטעלע, פאָדערענדיג 50 טויזענט דאָלאַר אויסלייז־געלד. די אַמעריקאַנער פּאָליציי האָט זיך אַרויסגעלאָזט זוכען דעם רויבער פון קינד. אין דריי טעג אַרום האָט דער פאָטער פון קינד אַרויסגעלאָזט אַ אויפרוף צו די פערברעכער, אַז ער וועט זעהען מ'זאָל זיי גאָרנישט טון, אויב דאָס קינד וועט אומגעקעהרט ווערען.

אַ פּאָר טאָג שפּעטער זענען אָנגעקומען נאָך צוויי צעטלעך פון די רויבער'ס מ'זאָל אָנגרייטען דאָס געלד און באַלד וועט מען קאָנען קומען מיט די אין פערבינדונג. לינדבערג האָט אויסגעקליבען דריי פערטרויענסווערטע פריינד: רעווערענד פּיקאָק, אַדמיראַל בורראַדש און קוירטיס, אַז זיי זאָלען פיהרען די פערהאַנדלונגען מיט די פערברעכער, אָבער די לעצטע האָבען זיך אָפּגעזאָגט האַנדלען מיט די אויסגעקליבענע און זיי האָבען פאָרגעלעגט אַ דאָקטאָר דזשאָן קאָנדאָן, אַ לעהרער, וועלכער האָט אַמאָל געפערטיגט סאָציאַלע לעהרע אין דער תּפיסה פון סינג־סינג, און וועלכער איז געווען בעקאַנט צו פיל פערברעכער.

דער אַלטער דאָקטאָר קאָנדאָן, האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאַג, און אין אַ פּאָר שעה נאָכדעם ווי די פּרעסע האָט זיין צושטימונג פערעפענטליכט, האָט ער געקריגען פאָלגענדע צעטעלע: „אויב דו שטימסט איין צו זיין דער פערמיטלער צווישען לינדבערג'ן און אונז, פאָלג נאָך שטרענג און פאַרזיכטיג די אָנגעגעבענע אינסטרוקציעס... גיב איבער דעם בייגעלעגטען בריף צו מר. לינדבערג, דאָרט וועט אַלץ

(אַ בריף פון אַמעריקאַ)

ערקלערט ווערען. זאָג נישט קיינעם אַ וואָרט, אויב די פּרעסע אָדער די פּאָליציי וועט זיך פון עפּעס דערוויסען, הערען מיר אויף האַנדלען און די זאַך וועט נאָך פערלענגערט ווערען. באַלד ווי דו וועסט קריגען דאָס געלד פון מיסטער לינדבערג, שטעל אַריין אין צייטונג די דריי ווערטער „געלד־איז־פאַרטיג“, נאָך דעם בעקומסט וועסטו קריגען נאָך אינסטרוקציעס, זיי יעדען אָוונט אין הויז צווישען זעקס און צוועלף און דו וועסט הערען פון אונז“. דאָס צעטעלע איז געווען געשריבען אין אַ שלעכטען ענגליש, מיט אַ אויסלייגונג, וועלכע עקספּערטען האָבען באַלד געזאָגט אַז אַ דייטש איז דער שרייבער.

באַלד דערויף האָט לינדבערג אַליין געקריגען אַ צעטעלע פון די רויבערס, אַז זיי ווילען זיבעציג טויזענד דאָלאַר אויסלייז־געלד, ווייל די גאַנצע זאַך איז געוואָרען פערעפענטליכט אין די צייטונגען, און דאָס פאָדערט, אַז מ'זאָל זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט אַן אַנדערע באַנדע, כדי קאָנען קומען צום אויסגלייך. דאָס צעטעלע האָט זיך געלייענט אַזוי: „קאָנדאָן מעג זיין דער פערמיטלער און קאָנסט איהם געבען די 70.000 דאָלאַר. נאָכדעם ווי מיר וועלען האָבען דאָס געלד, וועלען מיר דיר זאָגען וואו דו קאָנסט געפינען דיין זוהן. מעגסט אויך האָבען גרייט דיין עראָפּלאַן פאַר אַ 150־מייל־רייזע“.

נאָכ'ן אויסטויש פון איינגע בעמערקונגען אין אַ צייטונג איז דער האַנדעל בעשטימט געוואָרען. לינדבערג איז געגאַנגען מיט דער 70,000 דאָלאַרדיגער סומע צום דאָקטאָר אַהיים, און דער נאַכט פון צוועלפטען מערץ, האָט אַ שאָפער געבראַכט צום דאָקטאָר אַ פערמאַכטען קאָנווערט. (דער שאָפער האָט עס איצט דערקאַנט הויפּטמאַנען אַלס דעם פערשוין וואָס האָט איהם בעצאָהלט אַ דאָלאַר פאַר צופיהרען דעם קאָנווערט צום דאָקטאָר). דער דאָקטאָר קאָנדאָן האָט נאָכגעפאָלגט די אינסטרוקציעס פון יענעם פערמאַכטען בריף און איז אוועק צו אַ פערלאָזטען צייטונגס־קיאָסק, אונטער דער אונטערשטער באַהן אויף דזשעראָם אַוועניו, און דאָרט האָט ער געפונען אונטער אַ שטיין אַ צעטעלע, וואָס האָט זיך געלייענט אַזוי: „גיה אַריבער די גאַס און פאָלג נאָך דעם פּלויט פון דעם בית עלמין, גיה ביז דער 233־טער גאַס. דאָרט וועל איך דיך טרעפען“.

אויפ'ן צמענטאַרש האָט ער געטראָפען אַ הויכען בלאָנדען סקאַנדינאַווער, ווען זיי האָבען געוואָלט אָנהויבען רעדען, האָבען זיי בעמערקט אָנקומען אַ וועכטער. דער הויכער מאַן איז באַלד אַריבערגעשפּרונגען דעם פּלויט און איז אַוועק שנעל צום וואַן קאָרטלאַנד פּאַרק. דער דאָקטאָר איז איהם נאָכגעלאָפען. אין פּאַרק האָבען זיי זיך בעהאַלטען אונטער אַ אַלטער כאַטקע און גערעדט אַריבער אַ שעה צייט. דער מאַן האָט געזאָגט אַז ער הייסט דזשאָן, און אַז ער קומט פון באָסטאָן; אַז צוויי מענער און צוויי פרויען זענען פערמישט אין דער קאָנספּיראַציע און צום סוף האָט ער צוגעשטימט שיקען אַ זאַך, וואָס בעלאַנגט צום קינד כדי צו בעווייזען, אַז זיי האָבען דאָס קינד.

עטליכע טעג שפּעטער איז אָנגעקומען צו קאָנדאָנען דעם קינד'ס שלאָף־העמדעלע דורך פּאָסט צוזאַמען מיט אַ צעטעלע אין וועלכען מ'האָט געבעטען, צווישען אַנדערע, מעלדען דער מאַמען פון'ם קינד אַז דאָס קינד איז געזונט און פיהלט זיך פיין... און אַ ביסעל פאַרענדערונג, אַז פופציג פון די זיבעציג טויזענד, זאָל מען די רויבערס אויסצאָהלען באַלד איידער דאָס קינד וועט געזעהן ווערען פון קאָנדאָנען אָדער פון לינדבערג'ן.

מ'קאָן זיך פאָרשטעלען די פערצווייפעלטע לאַגע פון דער אומגליקליכער מאַמען און טאַטען. ווען נאָך וואָכען פון דעם רויב האָבען זיי געקראָגען דעם איינציג קינד'ס העמדעלע, יעדער טאָג פון ווייטערע אונטערהאַנדלונגען מיט די קאַלטבלוטיגע מערדער איז געווען אַ קוואַל פון ווייטאָג און פּיין. אין געלד איז קיין מניעה נישט געווען, און לויט די עלטערען'ס פערלאַנג האָט די פּאָליציי אָפּגעשטעלט אינגאַנצען יעדען פּרוב זיך אַריינצומישען, אַלץ איז געווען גרייט צו שווייגען, בעצאָהלען, נאָר דאָס קינד זאָל זיך שוין געפינען אַ לעבעדיגס אין די הענד פון דער צערטער מאַמען.

ענדליך, נאָך מעהרערע אונטערהאַנדלונגען דורך די צייטונגען, איז אַ צווייטער האַנדעל בעשטימט געוואָרען אויף דער נאַכט פון דעם צווייטען אַפּריל.

לינדבערג און קאָנדאָן זענען געווען גרייט מיט די 70.000 דאָלאַר מזומן, אין פינף, צעהן און צוואַנציגער באַנקנאָטען ווי מ'האָט פון די געפאָדערט, ווען אַ שאָפער האָט געבראַכט דאָס פאָלגענדע צעטעלע צו קאָנדאָנס היים: נעהם אַ אויטאָמאָביל און פאָלג נאָך טרעמאָנט אַוועניו, ביז וועסט אָנקומען צו נומער 3225. דאָרט איז אַ בלומען־געשעפט, אין דרויסען שטעהט אַ טיש, אונטער יענעם טיש וועסטו געפינען אַ צעטעלע אונטער אַ שטיין, לייען עס און פאָלג נאָך אַנדערע אינסטרוקציעס“.

קומענדיג צום פּלאַץ האָבען זיי געפונען אַ צווייט צעטעלע: „גיה אַריבער די גאַס און פאָלג נאָך וויטמאָר־גאַס ביז ענדע. נעהם מיט דאָס געלד, גיה אַליין. גיה צופוס, איך וועל דיך טרעפען“.

לינדבערג איז געבליבען אין אויטאָמאָביל מיטן געלד. קאָנדאָן האָט נאָכגעפאָלגט די אינסטרוקציעס. די געגענד, וואו זיי האָבען זיך איצט געפונען איז פיל מיט צמענטאַרשעס. געהענדיג האָט ער פּלוצים דערהערט אַ שטימע פון אונטער אַ פּלויט פון אַ צמענטאַרש: „הא בין איך דאָך“... אַ מאַן האָט אַריבערגעקוקט צו איהם. דער דאָקטאָר איז צוגעגאַנגען צו איהם.

„גיב מיר דאָס געלד“ — איז געווען דעם מאַנס ערשטע ווערטער. דער דאָקטאָר אָבער האָט פערזיכערט, אַז ער בעצאָהלט. דער מאַן האָט איהם געהייסען וואַרטען און איז פערשוואונדען. קאָנדאָן איז אַוועק צוריק און האָט געקראָגען דאָס געלד אין צוויי פּעקלעך, איינס מיט פופציג טויזענד און איינס מיט צוואַנציג. ער האָט זיך באַלד געטראָפען מיט'ן זעלבען מאַן און אַרגומענטירט מיט דער שלעכטער ביטערער צייט, און אָנגערעדט צוואַנציג טויזענד דאָלאַר. דער דאָקטאָר האָט איבערגעגעבען דעם מאַן דאָס פּעקעל מיט די פופציג טויזענד דאָלאַר, פאַר אַ פערמאַכטען קאָנווערט, וואָס יענער האָט איהם געגעבען, מיט אַ בעפעהל נישט צו עפענען דעם קאָנווערט אין די נאָהענטסטע דריי שעה. אין דעם קאָנווערט געפינט זיך אינפאָרמאַציע, וואו דאָס קינד איז. אומקעהרענדיג זיך

אין אויטאָמאָביל האָט דער דאָקטאָר איבערגעגעבען לינדבערג'ן די צוואַנציג טויזענד דאָלאַר מיט'ן קאָנווערט, און זיי זענען צוריקגעפאָהרען צום דאָקטאָר אין הויז...

דריי שעה... דריי שעה פון איביגען וואַרטען, פון ווי פּעך זיך ציהענדיגע מינוטען, דריי שעה פון מאַטערענדיגע טיק־טאַק־זייגער קלאַפּס... און מ'האָט דעם בריף געעפענט, וועלכער האָט זיך געלייענט „דאָס קינד געפינט זיך אויף דער שיף „נעלי“. ס'איז אַ קליין שיפעל, 28 פוס לאַנג. צוויי פערזאָנען זענען דאָרט דאָ, זיי זענען אומשולדיג. דו וועסט געפינען דאָס שיפעל צווישען האָרסנעק ביטש און געי העד נעבען עליזאַבעט־איינזעל“.

די אַלע צוגעשיקטע צעטעלעך זענען געצייכנט מיט'ן סימן פון דעם ערשטען צוגעשיקטען צעטעלע וועגען אויסלייז־געלד... לינדבערג איז געווען איבערצייגט, אַז זיי זענען ביים ציל ער איז שנעל אָפּגעפלויגען צום עליזאַבעט־אינזעל, געזוכט אַ שיפעל מיט'ן נאָמען נעלי, וועלכעס האָט גאָר אפשר קיינמאָל נישט עקזיסטירט... פון די רויבער איז שוין קיין שפּור נישט געבליבען און אין דער צייט איז שוין דאָס אומשולדיגע 20־חדשים׳דיגע קינד, לאַנג געלעגען דערהרגעט אין אַ גריבעלע נישט ווייט פון טאַטענס הויז...

די ניו־יאָרקער פּאָליציי האָט אָבער בסוד סודות אַראָנגעבונדען אַלע נומערען פון די אויסגעצאָהלטע באַנקנאָטען און צוויי יאָהר האָט מען געזוכט און געפאָרשט ביז מ'איז אויפ'ן ריכטיגען שפּור געקומען און די שפּור האָט געפיהרט צום אַרעסט פון דעם דייטשען סטאָליאַר ברונאָ הויפּטמאַן.

אסקאר אסטראך.

רעכט און לעבען

יורידישע בײלאגע פון „נ״יעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשײדונגען פון העכסטען געריכט

רעכט פון א געריכטס־סעקוועסטראטאר

א צוואנגס־פערוואלטער פון א הויז האט בלויז רעכט צו שליסען מיט לאקאטארען קורצטער־מיניגע אפמאכען (ביז 1 יאָהר).

אויסנאמען וועגען איבערשעה'ן

בלויז אין די ראמען פון א חודשליכען צייט־אפשניט מעג מען דערגאנצען די פערפעהלטע אר־בייטס־שעה'ן, דאגעגען איז נישט דערלאזבאר איבערצוטרעטען דעם 8־שעה'דיגען ארבײטס־טאג דורך אײנטײלען די ארבייט אזוי, אז אין די ווינ־טער־חדשים זאָל מען ארבייטען לענגער, און אין די זומער־חדשים קירצער אדער פערקערט.

ווען מעג מען לייגען א סעקוועסטער אויף א חוב?

מ'טאָר נישט לייגען קיין סעקוועסטער אויף א סומע, וואס קומט דעם בעל־חוב פון א מלוכה'שע אדער קאָמונאלע אינסטיטוציע פאר א ליוועראציע אדער אונטערגענומענער ארבייט, כל זמן דער אבמאך איז נישט אויסגעפיהרט געוואָרען.

עקסמיסיע־מאראטאריום פאר ארבייטסלאזע

רעכט אויף אַן עקסמיסיע־מאראטאריום האבען נאר אזעלכע פערארימטע אדער ארבייטסלאזע, ביי וועמען די פעראָרימקייט אדער ארבייטסלאזיגקייט טראגט א צייטווייליגע און א פערבייגייענדע דערשיינונג און איז פעראורזאכט געוואָרען נישט צוליב דער שולד פון בעטרעפענדען לאקאטאר.

אנולירען פערלוירענע וועקסלען

די זעלבע פארשריפטען, וועלכע ווייזען אן, ווי אזוי צו אנולירען פערלוירענע וועקסלען, האָבען אויך אַן'אנווענדונג לגבי וועקסלען און בלאנקען.

דירות־קאנטראקטען

א הויזווירט קאן צווינגען א לאקאטאר, וועלכער האט זיך אריינגעצויגען אין א גרעסערער דירה (איבער 4 שטובען), אז ער זאָל שליסען א קאנטראקט.

ביער־עקספעדיענטען — גייסטיגע ארבייטער

עקספעדיענטען ביי ביער זענען גייסטיגע ארבייטער אפילו, ווען זיי ארבייטען אויף פראוויזיע.

צוריקמאהנען איבערגעצאהלט דירה־געלד

א קאנטראקט וועגען א געשעפטס־לאקאל איז גילטיג אין משך פון אפגערעדטען טערמין. קוים צאהלט אבער דער לאקאטאר גיטוויליג טייערער דירה־געלד נאכ'ן אפלויף פון דערמאנטען טערמין, האט ער נישט קיין רעכט די איבערגעצאהלטע סומע צוריקצומאהנען.

ענטשעדיגונג ביי אסעקוראציעס

מעג דער אייגענטימער האבען געצאהלט אסעקוראציע פאר א געוויסען אביעקט לויט א טייערער אפשאצונג, די ענטשעדיגונג ווערט איהם אויסגעצאהלט לויט דער פאקטישער ווערט פון בעשעדיגטען אביעקט אין מאמענט פון פארפאל.

פערגיטיגונג פאר בוררים

הגם א בורר איז בעפולמעכטיגט געוואָרען צו ערלעדיגען דעם ספסוך פון איין צד, האט ער פונדעסטוועגען רעכט צו מאהנען האנאראר פון ביידע צדדים.

אינטערעסאנטע בעשטימונגען פון קאדעקס פון התחייבות'ן

רעכט פון אַן ארבייטער ביים איבער־גאנג פון דער אונטערנעהמונג צו א נייעם בעל־בית

אין פאל, ווען אַן'אונטערנעמונג גייט איבער צו א נייעם אייגענטימער, נעמט ער אויך אויטאמאטיש איבער אלע פליכטען, וועלכע פליסען ארויס פון די אפמאכען, וואס זענען געשלאסען געוואָרען דורכן פאריגען אונטערנעהמער מיט די ארבייטער. דער נייער אייגענטימער ווערט אלזא סאלידאריש מיטפעראנטווארטליך מיטן אלטען בעל־בית פארן שולדיגען ארבייטסלוין אין משך פון א יאָהר פאַרן איבערנעהמען די אונטערנעמונג.

פארשריפטען וועגען מעקלער־געלד

אויב עמיצער זאגט וועמען צו א פערגיטיגונג פאר מיטהעלפען אדער פאר פערמיטלען ביים שליסען א געוויסע טראנזאקציע, איז ער מחויב צו ערפילען דעם צוזאג בלויז אין דעם פאל, ווען דער אבמאך איז טאקע געשלאסען געוואָרען א דאנק די בעמיהונגען פון דאזיגען פערמיטלער

אויב די צדדים האבען זיך נישט פריהער פערטראָגען בנוגע דער הויך פון דער פערגיטיגונג, קומט דעם מעקלער אזוי פיל, וויפיל מ'צאהלט געוועהנליך פאר אזא פערמיטלונג.

ווי באלד ס'האנדעלט זיך וועגען אַן'ארבייטס־ אדער דירה־אפמאך, עווענטועל וועגען א פערקויף פון א הויז און די צוגעזאגטע פאר דער פערמיטלונג פערגיטיגונג איז א צו הויכע, האט דער בעל־חוב רעכט צו פערלאנגען פון געריכט, אז די צוגעזאגטע פערגיטיגונג זאָל פערקלענערט ווערען.

קוים האט שוין דער מעקלער בעקומען זיין שבירות, קאן שוין נאכדעם נישט זיין קיין רייד וועגען צוריקמאהנען די צו הויכע פערגיטיגונג.

א מעקלער האט נישט קיין רעכט צוריק צו מאהנען געמאכטע קאסטען אין שייכות מיט דער פערמיטלונג, סיידען ר'האט זיך מיט'ן בעטרעפענדען קאנטראהענט פריהער וועגען דעם בפירוש אויסגערעדט.

דער מעקלער פערלירט די רעכט צו מאהנען פערגיטיגונג און אויך צוריק די קאסטען, אויב ס'ווייזט זיך ארויס, אז ער האט בעת דער פערמיטלונג געהאנדעלט נישט געוויסענהאפט, ד. ה. זייענדיג בעאויפטראגט דורך איין צד, האט ער איינזייטיג אויך געארבייט לטובת דעם אנדערן צד.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויבענגעזאגטען דארף אויך בעמערקט ווערען, אז די רעכט אויף מעקלער־געלד איז נישט אפהענגיג פון אומשטאנד צי ס'האנדעלט זיך וועגען א פראפעסיאָנעלען מעקלער, אדער א צופעליגען פערזאן.

וויכטיגע אויפקלערונגען

אין שייכות מיט שטייערן־עקזעקוציעס

דערלאנגען א תביעה, אז מ'זאל בעפרייען חפצים פון סעקוועסטער פאר א פרעמדען חוב, קאן מען אויך אין פאל, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אַן'אדמיניסטראטיווע עקזעקוציע־

דער פראצעס דארפט פערפיהרט ווערען געגען מלוכה־אוצר, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען זיינס א חוב אַהער געגען דער אינסטיטוציע, פאר וועמענס חוב די פינאנץ־אמטען פיהרען די עקזעקוציע.

בערופען צו פסקנען דעם ענין איז דאס געריכט, וואו ס'ווערט געפיהרט די עקזעקוציע און נישט וואו ס'געפינט זיך דאס זיץ־אָרט פון דער גענעראל־פראקוראטאריע (רעפרעזענטאנץ פון מלוכה־אוצר) אָדער פון דער מאהנענדער אינסטיטוציע

וואס שייך די געריכטס־קאסטען, מוז פעסט־געשטעלט ווערען, אז ס'איז נישט אמת די אנגענומענע מיינונג, אז די פינאנץ־מאכט קען קיינמאל נישט צאָהלען די געריכטס־קאסטען אפילו, ווען מ'געווינט אזעלכע פראצעסען.

אמת, די פינאנץ־מאכט איז טאקע נישט מחויב אין אזעלכע פאלען אומצוקעהרען די געריכטס־קאסטען אבער נאר דאן, ווען דער אייגענטימער דער אזוי גערופענער דריטער צד, דערלאנגענדיג די בקשה וועגען בעפרייען זיינע חפצים פון סעקוועסטער, האט מיט גארנישט בעגרינדעט זיין תביעה

ווי באלד דאס געריכט דאנגעגען געפינט יא איין, אז די דעציזיע פון דער פינאנץ־מאכט נישט צו בעפרייען די בקשה פון פעטענט איז געווען א גרונדלאזע, ווערט דעם פעטענט יא צוגעמשפט געריכטס־קאסטען, סיידען די פינאנץ־מאכט אנערקענט די ריכטיגקייט פון דער תביעה באלד ביי דער ערשטער פערהאנדלונג.

ווי אזוי ס'איז געפאלען די תפיסה „באסטיל" אין פאריז

אין דער צייט פון דער גרויסער פראנצ. רעוואלוציע

— 2. —

אפגעזאגט — איז ער גלייך אוועק, און ס'איז גאר קיינעם נישט איינגעפאלען איהם נאכצולויפען, איהם צו כאפען. דער פאראן איז געבליבען שטעהען ווי א צומישטער און האט נישט געוואוסט צי דאס, וואס ס'איז גאר וואס פאסירט, איז געווען א חלום, אדער א ווירקליכקייט, ער, דער פראַנער זעלבער, וואס האט קיינמאל פאר קיינעם קיין מורא נישט געהאט און וועלכער פלעגט זאגען, אז אויף א שלאכטפעלד פיהלט ער זיך ווי אויף א באל — ער האט זיך אזוי דערשראקען, אז ער האט זיך אינגאנצען פערלוירען.

„עפעס איז אין יענעם מענשען געווען אזעלכעס, וואס האט מיך איבערראשט און צוטומעלט, — האט דער פאראן בעשמואל שפעטער דערציהלט אין זיינע מעמוארען. — אין יעדען וואָרט, וואס ער האט ארויסגעזאגט, האט זיך געפיהלט א פעסטע איבערצייגונג און אַן'אונגעהויערע קראפט. איך האב געוואוסט, אז איך דארף איהם ארעסטירען, אבער איך האב איהם דאך נישט ארעסטירט. איך האב זיך אינגאנצען פערלוירען".

די בעגעגעניש פון יענע צוויי מענשען אין דעם פריהמארגען פונ'ם 14־טען יולי, וואס איז אריין אין דער געשיכטע, איז ארום און ארום געווען זעהר א מאדנע. און אייניגע היסטאריקער לעגען אין דעם אריין א טיפען מיין; זיי זאגען, אז דאס האט זיך די אלטע טיראנישע הערשאפט דאס ערשטע מאל געטראפען אויג אויף אויג מיט דעם סימבאל פון דער רעוואלוציע.

„היינט וועט מען נעמען די באסטיל!" — אט די ווערטער פון יענעם געהיימניספולען מענשען מיט די צושויבערטע האר האבען דעם באראן בעסטענדיג די גאנצע צייט געקלונגען אין די אויערען, און ער האט זיך קיין עצה נישט געקענט געבען וואס ער זאל טון. שטעלען אינגאנצען אויף זיך האט ער נישט געקענט; ער האט געהאפט ווארטען אויף א בעפעהל פונ'ם קעניגליכען הויף אין ווערסאל, ווייל ער האט געוואוסט, אז דארטען פלאנטעט מען עפעס. אבער פון ווערסאלער הויף געווען אפגעריסען און ער האט אליין נישט געוואוסט צי מ'שיקט איהם אינגאנצען נישט פון דאָרט קיין בעפעהלען, אדער מ'שיקט יא און מ'נעמט די איבער אויפ'ן וועג.

און דאס האט ער באמת געטראכט ווי אויף זייגע סאלדאטען קען ער זיך שוין, אויך מעהר נישט פערלאזען אזוי ווי ער האט פריהער געמיינט, ווייל א סך פון זיי ווערען שוין אנגעשטעקט פון דעם רעוואלוציאנערען גייסט, און אויף די גאסען פון פאריז שטראמט עס מיט טויזענטער און צעהנדליגער טויזענטער מענשען, און אלע זענען בעוואפענט און אלע שפארען זיך אלץ נעהנטער און נעהנטער צו דער באסטיל.

א סך היסטאריקער וואונדערען זיך פארוואס די רעגירונג האט דאן געשוויגען, פאר וואס זי האט גאר נישט געטון אין א מאמענט ווען גאנץ פאריז האט געקאכט ווי אין א קעסעל. עס איז אבער א פעסטגעשטעלטער פאקט, אז מאריא אנטואנעט, איהר פריינדין די מאדאם פאליניאק, דער פרינץ ד'ארטואא און די אנדערע, וואס זענען געווען מיט מאריא אנטואנעט אין איין קליקע, האבען געפלאַנעוועט צו דערשטיקען דעם רעוואלוציאנערען אויסברוך אין דער נאכט פונ'ם 14־טען יולי, און זיי זענען געווען זיכער, אז דאס וועט זיך זיי איינגעבען. זיי האבען זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז אין דעם זעלבען טאג וועלען די רעוואלוציאנערען אין פאריז נעמען די באסטיל און די מאכט פון דער בורבאנישער דינאסטיע וועט זיין געבראכען.

די בעפעלקערונג פון פאריז האט געוואוסט, אז אינ'ם אינוואלידען־פאלאץ געפינט זיך א סך געוועהר, און ארום ביין א זייגער אין דער פריה זענען שוין ביי יענעם פאלאץ געשטאנען א דרייסיג טויזענט מענשען.

— מיר ווילען געוועהר! — האבען אלע געשריגען, — גיט אונז געוועהר!

דאן איז דער מיליטערישער קאמענדאנט פונ'ם אינוואלידען־פאלאץ זיי ארויסגעקומען אנטקעגען, און מאכענדיג א פרום פנים האט ער געזאגט, אז ס'איז טאקע אמת, אז ער האט א סך געוועהר, ער לייקענט דאס נישט, אבער, ליידער, קען ער דאס קיינעם נישט ארויסגעבען, ווייל מ'האט עס פערטרויט בלויז איהם און אלס א מענש מיט אַנ'ערהרענווארט מוז ער ווארטען אויף א בעפעהל פון ווערסאל ווי אזוי צו האנדלען.

פון דעם איז אויך קלאר, אז די רעגירונג האט געהאט א פלאן, וואס זי האט דערווייל אפגעלעגט אויף שפעטער. מ'האט געוואלט געווינען צייט.

כדי צו פערדעקען זיין פאלשקייט, האט דער קאמענדאנט פונ'ם אינוואלידען־פאלאץ געקעדט זעהר העפליך און ווייך, און דערביי האט ער נישט געזשאלעוועט קיין קאמפלימענטען דער נאציאנאלער פערזאמלונג; עס איז ארויסגעקומען, אז ער אליין איז שטאל און אייזען פאר'ן פאלק, או ער איז א גאנצער רעוואלוציאנער; עס איז נישט מעהר, ער איז פערבונדען מיט א שבועה, מיט אַן'ערהרענווארט, און ער קען דאס נישט ברעכען... זאל מען נאר ווארטען, זאל מען קומען צו איהם שפעטער. און דאן וועט ער שוין אוודאי האבען דעם בעפעהל פון ווערסאל, און ער וועט שוין וויסען, ווי צו האנדלען...

דער העפליכער טאן זייגער האט געווירקט, די זיסע ריידעלעך זייגע האבען געמאכט אַן'איינדרוק, און די גרויסע מאסע מענשען איז שוין געווען גרייט אויסצוגעהען און קומען שפעטער.

אבער דא איז פון דער מאסע ארויס איינער אזא, וואס האט זיך נישט געלאזט פערדרעהען דעם קאפ, און ער האט אנגעהויבען שרייען אין דער הויך:

— מיר קענען קיין צייט נישט פערלירען! מיר פאדערען, מ'זאל אונז שוין געבען געוועהר! וועמענס געוועהר איז דאס אויב נישט אונזערס?!

דאס איז געווען גענוג. און באלד האט מען זיך אריינגעריסען אין דעם גרויסען אינוואלידען־פאלאץ, געפונען דעם וועג צו די קעלערס און בעהעלטענישען און ארויסגענומען פון דאָרט צוויי און דרייסיג טויזענט ביקסען און זיבען און צוואנציג קאנאנען.

קיינער האט נישט געוואלט בלייבען אהן געוועהר, קיינער האט אין יענעם שטורעמדיגען טאג נישט געוואלט אפשטעהען פון כלל.

עס איז געווען אוממעגליך אפצוהאלטען דעם שטראם פון מענשען, ער האט זיך ווי א ים פון די ברעגען ארויסגעריסען, און געגאנגען איז דער מענשען־שטראם אין איין ריכטונג און לויט דעם רוף, וואס האט זיך פון טויזענטער און טויזענטער מיילער אין דער לופט געטראגען:

— צו דער באסטיל!

דער קאמענדאנט פון דער באסטיל, גראף דע'לאָנעי, האט זיך געריכט אויף א שווערען קאמף, און נאך ביינאכט, איידער דער פריהמארגען פונ'ם 14־טען יולי איז אנגעקומען, האט ער זיך שוין צו דעם קאמף צוגעגרייט. ביים טויער האט ער אין דער הויך אויפגעשטעלט א גרויסען הארמאט און אין די זייטען נאך א סך געלאדענע הארמאטען. אויף די אויבערשטע באלקאנען האט ער אנגעשאטען זעקס וואגאן שטיינער, און אויך שווערע שטיקער אייזען און הרובעס בליי, צו ווארפען אויף די קעפ פון די מענשען, וואס וועלען צוקומען נאהענט. ביי די היבשערשטע טיילען פון די ווענט האט ער אויפגעשטעלט צוועלף געלאדענע קאנאנען, און לעבען זיי — זעכצע געטרייטע מענשען, די צוויי און דרייסיג שווייצארישע ארטילעריסטען, אויף וועמען ער האט זיך געקענט פערלאזען, אז וואס וואס — קיין קוילען פאר פראנצויזען וועלען זיי נישט זשאלעווען. די איבעריגע סאלדאטען — עכטע פראנצויזען — האט ער צושטעלט אויף אנדערע פאסטענס ווייט פון די טויערן, זיי זאלען נישט קענען זעהן ווי ס'גיסט זיך דאס בלוט פון זייערע ברידער.

* * *

אין דער פריה, ווען מ'האט זיך פון אלע גאסען און געסלעך א לאז געטון צו דער באסטיל און דער מענשען־שטראם איז וואס אמאל געווארען אלץ גרעסער און מעכטיגער, האט מען פון „האַטעל דעוויל" (פאריזער מאגיסטראט) צוגעשיקט א דעלעגאציע צום קאמענדאנט פון דער באסטיל, אז ער זאל זעהן אויסמיידען א בלוט־פערגיסונג און אוועקנעמען פונ'ם טויער דעם גרויסען הארמאט, וואס איז געצילעוועט צו שיסען אויף דער מאסע.

די דעלעגאציע האט געזוכט שלום און איז געגאנגען מיט גוטען, און דער קאמענדאנט דע'לאָנעי געווען אין א פערלעגענהייט און האט נישט געוואוסט וואס צו טון — צי זאל ער זיין שטרענג, אדער מאכען דעם אנשטעל, אז ער געהט איין אויף פשרות.

פונקט ווי דער קאמענדאנט פונ'ם אינוואלידען־פאלאץ, האט דער קאמענדאנט פון דער באסטיל אויך געוואלט געווינען צייט, ווייל ער האט דאך אוודאי געוואוסט, אז אין ווערסאל ארבייט די קליקע פון מאריא אנטואנעט אויס א פלאן ווי אזוי צו דערטריקען דעם גאנצען אויפשטאנד און אין בלוט און ווידער בעפעסטיגען די הערשאפט פון דער דינאסטיע. האט דע'לאָנעי אויפגענומען די דעלעגאציע זעהר העפליך, געבעטען די מענשען צום טיש, זיי זאלען עסען פריהשטיק מיט איהם און ער האט צוגעזאגט, אז ער וועט אוועקנעמען דעם גרויסען הארמאט, וואס איז געצילעוועט צו שיסען אויף די בירגער.

די מענשען פון דער דעלעגאציע האבען דעם קאמענדאנט געגלויבט אויפ'ן ווארט און זיי זענען אוועק מיט דער זיכערקייט, אז זיי האבען שוין זייער פליכט געטון און אז איצט מעג מען שוין זיין רוהיג.

אבער באלד נאכדעם ווי זיי זענען אוועק, איז אין דער באסטיל אריינגעקומען א מאן, וואס האט מיט זיך פערקערפערט דעם גאנצען אויפגעברויזטען צאָרן פון אַנ'אונטערדריקטער מאסע און די דרייסטקייט פון א פאלק, וואס האט זיך אנגעצונדען פון רעוואלוציאנערען פייער. ער האט זיך געהאלטען זעהר שטאלץ, דער מאן; ער האט ביים קאמענדאנט נישט געבעטען קיין טובות — ער האט מיט איהם גערעדט שטרענג, ער האט געפאָדערט!

(ווייטער מארגען).

מ. אשעראוויטש.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 14 ד' חשון תרצ"ה

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.59

זון-אונטערגאנג 4.45

דעלעגאציע פון די קאלאניאל-הענדלער

ביים וויצע-דירעקטאָר פון דער האנדעלס-קאמער ד"ר זאנד

א דעלעגאציע פון קאלאניאל-הענדלער-פעראיין, שרודמיעסקא 20, האט בעזוכט דעם וויצע-דירעקטאָר פון דער האנדעלס-קאמער ד"ר זאנד און מיט איהם בעריהרט א גאנצע רייה אַקטועלע ענינים, וועלכע זענען וויכטיג פאר די יודישע קליינהענדלער און בעזונדערס פאר די קאלאניאל-הענדלער. קודם כל איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון ריטשאלט אויפ'ן יאהר 1935, ווי בעקאנט איז דער ריטשאלט פון אוממאץ-שטייער פא"ן יאהר 1934 גאר פערלענגערט געווארען פראוויזאריש און אויפ'ן יאהר 1935 וועט דער ריטשאלט מאדיפיצירט ווערען. איצט האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אַרויסגעפאדערט די מיינונג וועגען דעם פון די הירטשאַפטליכע ספעירען.

ד"ר זאנד האט געראַטען, אז אלע קליינהענדלער פעראיינען זאלען אָפהאלטען א בשותפות'דיגע קאנפערענץ, אויף וועלכער ס'זאל אנגענומען ווערען אַנ'אייגהייטליכע שטעלונג וועגען דיי-טשאלט און וועגען דער דאזיגער שטעלונג זאל איהם צוגעשטעלט ווערען א געהעריגער מעמאָריאַל.

ווייטער האט די דעלעגאציע בעריהרט די פראגע וועגען סטאַלירען דעם אוממאץ-שטייער אויף אלע קאלאניאל-אַרטיקלען, ווי בעקאנט איז דער אוממאץ-שטייער שוין סטאַלירט אויף עטליכע קאלאניאל-אַרטיקלען, ווי צוקער, זאלץ א. א. ז. וו.

ד"ר זאנד האט געבעטען צוצושטעלען וועגען דעם א מעמאָריאַל און די האנדעלס-קאמער וועט זיך מיט דעם ענין בעשעפטיגען.

ווייטער האט ד"ר זאנד פון זיך אַליין בעריהרט די פראגע פון דעם וואס לעצטענס מעהרען זיך די פאַלען פון אַ-ומטראָגען די קאלאניאל-אַרטיקלען ווי טיי, זייף און אַנדערע, און די שטובען, וואס איז צום שאַדען פון די גרויסלאַנער, וועלכע טראַגען אויף זיך אַלע ווירטשאַפטליכע לאַסטען. ד"ר ז. האט געעצה'ט, אז אין דער פראגע דארף קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די הורמאָוויקעס און קליינהענדלער, אויב צו אזא פערשטענדיגונג וועט נישט קומען וועט געמאכט ווערען א קאנפערענץ פון הורטאוויקעס און קליינהענדלער און די האנדעלס-קאמער וועט אַרויסטרעטען אלס פערמיטלערין.

דער מיטגליד פון דער דעלעגאציע ה' גאָלדקאָרן האט דאן בעריהרט די פראגע פון צולאזען פערטרעטער פון די קאלאניאל-הענדלער אין די אַפעלאציע-קאמיסיע ביי די שטייער-אַמטען. ה' גאָלדקאָרן האט אנגעוויזען, אז די קאלאניאל-סוחרים איז א גרויסע בראַנזשע, אַלע זענען פעראַרימט, און ביי דער קלענסטער עולה מוזען זיי אַפעלירען. דעריבער דארפען זיך אין די קאמיסיעס געפינען פאַרשטעהער פון די קאלאניאל-הענדלער. ד"ר זאנד האט אנערקענט די גערעכטיגקייט פון אַלע אַרויסגערוקטע פאַסטולאַטען און צוגעזאגט זיין צו שטיצען.

רעגיסטראציע פון יאָר-גאנג 1916

(2) מאָרגען, מאָנטאָג, דעם. 15 אָקטאָבער דאַרפען זיך שטעלען די, וואָס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

H Ch I

און פון 8-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות.

S Sz T U

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

מאָרגען מאָנטאָג דעם 15-טען אָקטאָבער ה. י. וועט אין לאָקאַל פון דער מיליטאַרישער אָפטיילונג ביים מאַגיסטראַט פיעטריקאָווער 165 אַמטירען א צוגאָב-פאָבאָר-קאָמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאָדז שטאָט 1 צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך מעלדען די פאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1913, וועלכע האָבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקאָנט שטעלען ביז איצט צו די קאָמיסיעס און די פאָבאָראָווע פון עלטערע יאָהרגענג, וועלכע האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האָבען דערהאַלטען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאָליציי-קאָמיסאַריאַטען.

צו דער קאָמיסיע מוז מען צושטעלען א פאַס אָדער א דאָקומענט מיט א פאָטאָגראַפיע.

ברוינ ווערט נישט טייערער

טראָץ די אנגעקומענע העלטען

(2) אין שייכות מיט די הערבסט-אַרבייטען אויף די פעלדער און מיט די שטאַרק-פערערגערטע ווערטערן, האט זיך דער צופיהר פון קאָרן אין לאָדז לעצטענס זעהר פערקלענערט. קאָרן איז דעריבער טייערער געוואָרען מיט א זלאָטע אויף א קווינטאל.

אין שייכות דערמיט האָבען זיך פערשפרייט קלאַנגען, אז ברויט זאָל טייערער ווערען. ווי מ'אינפאָרמירט אונז אָבער פון מאַסגעבענדע קוועלען — וועט ברויט נישט ווערען טייערער.

ביליגע אינקאַסאָ = אויפטראגען

דורך דער פאסט

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון דעם פאָסט-אַמט לאָדז 1, זענען אין די לאָדזער פאָסט-אַמטען איינגעפיהרט געוואָרען אינאָוואַציעס ביי די אַזויגערופענע אינקאַסאָ-אויפטראַגען.

אַזוי וועט איינקאַסירען 5 זלאָטעס קאָסטען 15 גראָשען.

צו דער טרויעריגער לאגע פון „לינת-הצדק"

מוז נעהמען א סוף!

עטליכע ווערטער און בעמערקונגען צו דער היינטיגער גענ.-פערזאמלונג

היינט קומט פאר די יעהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג פון „לינת הצדק"..

די דאזיגע זעהר נוצליכע אינסטיטוציע איז איינע פון די עלטסטע אין אונזער שטאָט, וועלכע ברענגט גרויס נוצען דער גאַנצער יודישער און דער נישט-יודישער בעפעלקערונג. די נאַכט-פּאַ-גאָטאָוויע איז אַ בויטוועגדיגקייט אין לאָדז, בפרט ביים איצטיגען קריזיס, ווען בעכטיגע בגידים האָבען נישט דעם טאָג איבערצולעבען, און ווען ס'-פּאַסירט חס ושלום אַ צופאַל, איז נישטאָ פאַר'ן דאָקטאָר און פאַר דער מעדיצין. דאס האָבען מיר די לעצטע צייט געקענט בעמערקען, ווי די פּאַגאָטאָוויע פון „לינת הצדק" גיט הילף אין צענטער שטאָט, נישט ווייניגער ווי אין באַלוט.

על-פי שכל, וואָלט דעריבער די דאזיגע אינסטיטוציע געדאַרפט געניסען דעם גרעסטען צוטרוי און ברייטסטע אונטערשטיצונג פון אַלע קרייזען און שיכטען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג.

און וואס זעהען מיר? מיר זעהען גראָד דעם היפוך: די דאזיגע נוצליכע אינסטיטוציע האַלט אין נאָר זינקען און אָפּט (אַי, שוין אַביסעל צו אָפּט!) טרעפט, אז די פּאַגאָטאָוויע איז נישט טעטיג. די סיבה? — נישטאָ קיין געלד! נישטאָ דעם דאָקטאָר אויסצוהאַלטען! נישטאָ אויף קיין בענזין! נישטאָ אויף קיין מעדיקאַמענטען!

ס'טרעפט זעהר אָפּט, אז גאַנצע נעכט רייסט מען אָפּ די טעלעפאָנען פון „לינת הצדק" און פון אונזער רעדאַקציע:

— וואס איז געשעהען?

— פאַרוואס ענטפערט נישט דער „לינת-הצדק"-טעלעפאָן?

— דאָ איז אַ האַרץ-אַטאַק! דאַרף אַ בלוט-שטורץ, ביי'ן א. ד. גל. קיינער ענטפערט נישט, ווייל... ווייל די פּאַגאָטאָוויע איז נישט טעטיג. נישט געווען קיין געלד פאַרן דאָקטאָר א. אז. וו.

באַטירליך, ווילען מיר נישט די גאַנצע שולד פון דער געשעפטער לאַגע, אַרויפוואַרפען אויף דער פערוואַלטונג. מיר ווייסען, אז אויך אַנדערע אינסטיטוציעס לעבען איבער אַ שווערען קריזיס. דערמיט איז אָבער נישט פערענטפערט. ווארום מ'קאָן נישט פערגלייכען „לינת הצדק" מיט אַנדערע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, וואס מ'קאָן יוצא זיין אָהן זיי. אַנדערע אינסטיטוציעס קענען זיך ערלויבען אָפּצושטעלען די טעטיגקייט אויף אַ קורצער צייט — דאס קען אָבער נישט געדולדעט ווערען ביי „לינת הצדק"! דאָ שפּילט מען זיך מיט מענשליכע לעבענס, און ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען מענשליכע לעבענס, הערט אויף — אַמביציע! אין אַ מאָמענט פון סכנות נפשות קען קיין פראַגע נישט זיין פון כיבודים, אָדער חזקה!

מיר מיינען עס טאַקע אַ גרויסען טייל פון דער איצטיגער פערוואַלטונג, וועלכע זענען פאַר קיין פאַל נישט ראוי צו שטעהען ביי אַזאַ פערי-אַנטוואָרטליכער אַרבייט, און ביים בעסטען ווילען קענען זיי נישט רעפּרעזענטירען אַזאַ אינסטיטוציע, ווי ס'איז „לינת הצדק".

היינט קומט פאַר די אַלגעמיינע פערזאַמלונג, מסתמא וועט מען ווי תמיד אויף אַלגעמיינע פערזאַמלונגען — קומען מיט אַ „פערטיגע" ליסטע מיט נעמען, וואס וועלען זיך לאָזען וועהלען, און שפּעטער וועלען זיי נישט האָבען קיין צייט אויף „נאַרישקייטען"!...

מיר האַלטען, אז צו דער איצטיגער טרויעריגער לאַגע פון „לינת הצדק" מוז בעהמען אַ סוף און דאָס קען נאָר געשעהען, ווען די פערוואַלטונג וועט בעזעצט ווערען מיט אַ-געזעהענע מענשען. מענשען פעראַנטוואָרטליכע, פעראַנטוואָרטליך פאַר זיך און פעראַנטוואָרטליך פאַר דער בעפעלקערונג. מענשען, וואס זאָלען געניסען דעם צוטרוי פון דער געזעלשאַפט.

דאס איז די אויפגאַבע פון דער היינטיגער גענעראַל-פערזאַמלונג.

אב.

אלעס שפּילען

אין דער בעריהמטער קאָלעקטור

נ. יאַטקאַ

פּיעטריקאָווער 22

פּיעטריקאָווער 66

וואו עס פאַלען כסדר די גרעסטע געווינסען.

די ציהונג קומט פאַר שוין דעם 18-טען ד. ח.

גייט א יוד גאט די נשמה שולדיג

און מען מאַכט איהם פרייטאָג-צונאַכט שוואַרץ-שבת

(2) וועהרענדעכטען אין אָוונד האט אויף ראָג 6. שיערפּיען און זשעראָמסקיעגאָ פּאַסירט פאָלגענדע געשיכטע:

מיט דער גאַס איז געגאַנגען אַ געוויסער ר. ס. אַ חסידישער יוד, אַ סוחר — געגאַנגען און געטראַכט וועגען פערשידענע ענינים...

פּלוצים איז איהם ענטקעגענגעקומען אַ פּראָסטיטוטקע און אָנגעהויבען צו מאָהנען ביי איהם בעצאָהלט פאַר אַ „וויזיט", וואס ער האט ביי איהר אַ נאַכט צופריהער געמאַכט און נישט בעצאָהלט...

דער יוד, וואס האט נישט געוואוסט פון קיין פּוהר און פון קיין חלום — האט זיך שטאַרק דערשראָקען, און זיך גענומען ענטלויפען...

דאַן זענען פון אַ טויער אַרויסגעלאָפען צוויי כוליגאַנעס, ווייזט אויס, סוטענערען, דעריאָגט דעם יוד און איהם מורא'דיג צושלאָגען.

ער איז אַנידערגעפאַלען צו דער ערד, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, און די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האט איהם באַנדאַזשירט און אָפּגעפיהרט אַהיים.

פּאָליציי האט אין שייכות דערמיט אַרעסטירט עטליכע גאַסען-פרויען, און עס ווערט געפיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז דער דאזיגער פאַל איז נישט דער איינציגער, און אז אַזעלכע שאַנטאַזש-מעשים פון פּראָסטיטוטקעס חזר'ן זיך איבער זעהר אָפּט אויף די לאָדזער גאַסען, וואו די הונגעריגע, אָדער שיכור'ע גאַסען-פרויען בעפאַלען ממש מיט בלבולים און זלזולים די דורכגייער, און אַזוי ווי פיל פון די דורכגייער ווילען נישט דערוועקען קיין סקאַנדאַלען צאַהלען זיי „אויס-קויפס-געלד", אַבי זיך אָפּצושעפּען פון די מש-לחת'ען.

צום הערבסט

עמפּפעהלט

די בייעסטע פּאַריזער פּערפומען

די איינציגע קאָנקורענץ-פּערפומעריע

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5

TEL. 175-92.

די פיינסטע טואַלעט-זייפען, פּודערן, ווי אויך אַלערליי קאָסמעטיק אין און אויסלענדישע

בעמערקונג: ענגראָסיסטען בעקומען אַ ספּעציעלען ראַבאַט.

הלאַנג-קינא

„MIRAŻ"

11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16

היינט פּרעמיערע!

דאָס פּרעכטיגסטע מייסטערווערק פון דער פּראָדוקציע —

Sowkino-Moskwa

א. נ.

„שטורם"

מיט'ן אנטייל פון די בעדייטענדסטע רוסישע אַרטיסטען.

אויסערן פּראָגראַם:

ספּאָרט-רעווי אויפ'ן רויטען פּלאַץ אין מאָסקווע מיט'ן אנטייל 1.300.000 מאַן

אין דער אָנוועזענהייט פון סטאַלין און וואָראָשילאָוו און אַנד. סאָוויעטישע טוער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21) בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95). סקווארטשינסקי (קאנטנע 54), טשינסקי (ראקיטשינער 13).

פערזענליכעס

דער לאדזער "סטאראסטא ד"ר סטאניסלאוו הוראנע, איז צוריקגעקומען פון זיין אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

ביליגער וואהל-קאנפעקציע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די לאדזער טעקסטיל-פאבריקען, וואס ארבייטען אויס דאמען-קאנפעקציע בעשלאסען צו רעדוצירען אויף 5 ביז 10 פראצענט זייערע אויסארבייטונגען, מחמת דעם שוואכען פדיון.

זיך געס'סמ'ט

(2) אין טויער אויף קארלעווסקא 17 האט זיך גע'סמ'ט דער 24-יעהריגער סטאניסלאוו באלצערזשאק (קוויעטשיססא 5).

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאסטער שפיטאל.

פלוצלונגער טויט פון אנ'ארבייטער

(2) עהערנעכטען אין אוועגר האט זיך דער ארבייטער יאן סאבטשאק (ווארענסקא 19) צוריקגעקעהרט פון דער ארבייט אין דער פאבריק. ביים עסען איז איהם פלוצים נישט גוט געווארען, און ער איז, ביים טיש זיצענדיג געשטארבען.

קלאנג-קינא-טעאטער

Zachęta

זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

פרעכטיגע קאמעדיע א. ג.

„שפילצייג"

אין די הויפט-ראלען:

Zuła Pogorzelska

E. Bodo

K. Tom

א. א.

אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געווענליכע טעג 4 נאכמ.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" 27 ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון דער בערימטער קינסטלערין — דער שטאלץ פון דער יוד. ביהנע

אידא קאמינסקא

היינט, זונטאג, 9.15 אווענט ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע

א דאנק פון קינדער

סענסאציאנעל און שפאנענד לעבענס-בילד אין 3 אקטען (5 בילדער) מיט אידא קאמינסקא אין דער הויפט-ראל.

נאך דער פארשטעלונג — נייעס! צום ערשטען מאל אין דער טעאטער-וועלט! גראנדיעזע ביילאגע אונטערן נאמען „לאדז קאפויער!"... לאדזער רעפארטאזש! „לאכט יודעלעך לאכט!"... רעזשי: יוסף סטרוגאטש.

אנגעפיקעוועט מיט כל-טוב! שארוש און קיבעץ! שפיל! — טאנץ! — געזאנג!

1) א יונגעל? — א מיידעל? הומאריסט. סקעטש אין 1 אקט פון ד. צעלמייסטער און ס. קארו-מייער 2) מ'זאל קיין ליגען נישט זאגען!.. לאדזער נעשעהעניש אין 1 אקט פון ד. צעלמייסטער און מ. קארו-מייער. 3) דעפילאדע פון דער גאנצער ספעצ-טרופע. אויפטריט — ווער? וואס?

1000 לאך אין איין מינוט!!! ספעציעל פאר די נשוואוירענע פעסימיסטען און מרה-שחורה'ניקעס! די ווענד פון טעאטער וועלן ציטערן פון די לאך-באלאנען, וואס וועלען ארויסגעלאזט ווערן יעדען אווענט. ס'וועט זיך טוען אויף טיש און אויף בענק און ס'איבריגע אויף דר'ערד!

היינט זונטאג, 4.30 נאכמ. — גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג אלע בילעטען אין פארטער 1 זל. יעדער האט דאס רעכט מיטצונעמען א קינד בחנם. ס'ווערט געשפילט שלום אש'ס מייסטערווערק צום לעצטען מאל! „מאטקע גנב" משה ליפמאן אלס „מאטקע"

נאך דער פארשטעלונג: גראנדיעזע ביילאגע אונטערן נאמען „לאדז קאפויער"... לאכט, יודעלעך לאכט!... וואו ס'ווערט אויסגעפירט דער גאנצער אוונט-פראגראם.

אזא מין צדיקת

וואס איז אויף זעקסטען חודש מפיל... סאכארין

(2) די פונקציאנארען פון דעם גרעניץ-וואך-קאמיסאריאט אין לאדז, האבען שוין א לענגערע צייט געהאט אויפ'ן אויג א געוויסע עלעאנארא לעוואנדאווסקא (פון זאוולטשאנסקא 38), וועלכע איז עטליכע מאל בעשטראפט געווארען פאר שמוגלעריי.

בעקומענדיג קאנקרעטע ידיעות, אז די לעוואנדאווסקא פערנעהמט זיך ווידער מיט שמוגלעריי נאך דעם ווי זי איז אפגעזעסען א „וויראק" — זענען די גרעניץ - פונקציאנארען עהערנעכטען אריין צו איהר אין דער וואוינונג, און געמאכט דארט א רעוויזיע.

לכתחילה האבען זיי אין דער וואוינונג גאר נישט געפונען, אבער, אז זיי האבען זיך אנגעהויבען שטארק צוצוקוקען צו דער לעוואנדאווסקא גופא, האבען זיי בעמערקט, אז זי זעהט עפעס אויס צו דיק — עפעס אויף א מאדנעם אופן האט זי זיך פלוצים „פארגרעסערט".

די פונקציאנארען האבען איהר דעריבער אנגעהויבען צו שטעלען פראגען, און זי האט זיך געענטפערט מיט דער גאנצער זיכערקייט, אז זי, לא עלינו, מעוברת, און אז זי איז שוין ב"ה אין זעקסטען חודש...

אזוי האט זי זיי דערקלערט.

די פונקציאנארען האבען זיך אבער נישט געלאזט נארען, און אז זיי האבען זיך „גענומען איבערצייגען", צי ס'איז אזוי, ווי זי זאגט, און מ'האט זיך גענומען זי פעדזענליך צו רעווידירען, האט זיך ארויסגעוויזען, אז זי טראגט אונטערן קלייד א פאסעק, אויף וועלכען ס'זענען איהר געווען אנגעהאנגען עטליכע זעקלעך מיט סאכארין — אכטהאלבען קילא סאכארין, ווי די בערען...

דא האט די לעוואנדאווסקא אנגעהויבען צו פלאנטערען מיט דער צונג און צו דערציילען א באבע-מעשה, אז דעם סאכארין האט זי בעקומען פון איינעם אן אומבעקאנטען פערזאן, און מורא-האבענדיג, אז מ'וועט זיך צו איהר טשעפען, האט זי פונקט געהאט בדעה ארויסגיין אין דרויסען און אוועקווארפען עס אין פעלד.

הכלל — זי האט מען ארעסטירט, און דעם סאכארין האט מען קאנפיסקירט.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע

נעהמט אן פון 8—12 ביי טאג און פון 4—9 אווענד

DR. DED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אווענד און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

ביי מאגען-בעשווערדען

דארם-פערשטאפונג, בעהויכט א גלאז נאטירליך ביטער וואסער **Franciszka Józefa** א שנעלע בעלעבונג פון דער ליבענדער פעדדאאונג. פרעגט דאקטוירים. צו בעקומען און אלע אפטייקען און סקלאד-אפטיקעטשנעס.

40 פראטאקאלען

פאר'ן האלטען אפען פרוכט-געוועלבער נאך ניין

(2) די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע האט אונטערגענומען א שארפע קאנטראלע פון די האנדעל-שעה'ן אין די זאדע וואסער און פרוכט-געוועלבער.

די דאזיגע געוועלבער, וואס ווערן נישט געשלאסען 9 א זייגער, ווערן צונויפגעשטעלט פראטאקאלען און זיי ווערן אדמיניסטראטיוו בעשטראפט.

לעת עתה זענען שוין צונויפגעשטעלט געווארען עטליכע 40 פראטאקאלען.

קאנפערענץ וועגען דעם שטרייק אין דער זאקען-אינדוסטריע

(א) אויף דער אינטערווענץ פון די שטרייקענדע זאקען-ארבייטער רופט צונויף דער ארבייטס-אינספעקטאר אויף מארגען א קאנפערענץ פון די פאבריקאנטען און ארבייטער, בכדי צו ליקווידירען דעם שטרייק, וואס דויערט שוין 10 וואכען.

די ארבייטס-צייט אין די שפינעריען בלייבט אונפערענדערט

(אג) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון פערבאנד פון די באוועל-שפינער-פראדוצענטען איז בעשלאסען געווארען ווייטער אנצוהאלטען אין די באוועל-שפינערייען אויף דער צייט פון 29 אקטאבער ביז דעם 11 נאוועמבער די ביז-איצטיגע ארבייטס-נארמע ד. ה. אז אין דער דאזיגער צייט וועלען די שפינערייען זיין טעטיג צו 38 שעה א וואך.

זיך געהאנגען א יודישער סוחר

(2) עהערנעכטען אין אוועגד האט זיך אין זיין וואוינונג (עלפיע 1 מאי 18) געהאנגען דער סוחר יהודה רוסאק. פון דער שטריק האט מען איהם ארונטערגענומען א טויטען.

ער איז געווען לעצטענס נערוועז-קראנק.

Dr. Z. Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 86

טעל. 148-63

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען.

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

11

— איך פערשטעה דערפון גארנישט האב איך געזאגט דעם אינספעקטאר

— וועט איהר שפעטער פערשטעהען, מיר וועלען געפינען אנ'אופן ווי אזוי צו דערגעהען דעם אמת. איצט דארפען מיר דערגעהען, ווער ס'האט טעלעפאנירט אין דער פאליציי-בוריקע, אז מ'זאל צומאכען דעם גאראזש און וואס פארא ציל האט דער פערזאן געהאט דערביי, אז די פאליציי זאל דא אהערקומען

— יא, דאס איז נישט פערשטענדליך, האב איך געענטפערט

— סיידען, האט דער אינספעקטאר ווייטער גערעדט, אזוי ווי ער וואלט נישט געהערט מיינע רייד, אז די פערזאן וועלכע האט טעלעפאנירט, האט געוואלט אויפמערקזאם מאכען דער פאליציי אויף דעם מארד, אנדערש קען איך מיר דאס נישט פערטייטשען

— מ'וואלט נאך געדארפט האב איך געזאגט דעם אינספעקטאר, זיך דערוויסען ווער ס'האט געדונגען דאס „רויטע הויז", הגם דאס איז דוקא נישט אזוי לייכט

— דאס איז נישט נויטיג דאס דער אינספעקטאר, וועלכער איז געווען זעהר אויפריכטיג צו מיר, אזוי ווי יעדער ענגלענדער, מיר געזאגט, איך בין זיכער, אז דאס הויז איז געדונגען געווארען נאר צוליב דעם, אז מ'זאל קענען בעגעהען דעם מארד, און טאקע דעריבער האט דאס הויז נישט געדויגט דער מערדער אליין נאר אנ'אנדערע געשטעלטער פערזאן. דאס איז ביי דעם אויספארשונג א נייער זאך, יעדענפאלס האבען מיר דא צו טון מיט צוויי פערזאן, ווי איהר זעהט איז דאס אוועגד-ברוש אויך דא געווען צוגעגרייט פאר צוויי פערזאן. צווישען די צוויי פערזאן איז זיכער געווען א פרוי, וייל אין דער פאליציי האט טעלעפאנירט א פרוי

איך האב זיך אנגעכאפט ביים קאפ, די שלייפען האבען ביי מיר געקלאפט ווי האמערס, איך האב זיך נישט געריכט, אז איך וועל נישט ווילענדיג אריינגעצויגען ווערען אין אזא שרעקליכען פלאנטער

— נישט געוואוינ'ט צו אזעלכע זאכען? האט דער אינספעקטאר געזאגט, נישט אמת? מוז דער קאפ וועה, איך קען אייך אייגענטליך שוין בעפרייען.

— ניין, איך וואלט אייך געבעטען, אז איהר זאלט מיר שוין ערלויבען צו פערענדיגען צוזאמען מיט אייך דעם האזיגען ענין

— ווען איהר ווילט, כ'האב געבעטען, אז דאס איז פאר אייך צו שווער

— ווען דא וואלט זיך געפינען נאר איין פאטאגראפיע, האט דער אינספעקטאר געזאגט, וואלט איך געווען זיכער, אז דאס איז די פרוי, וועלכע האט געוואלט קומען בעטען אין אוועגד אהער אויף עהר ברויט, אבער די צווייטע פאטאגראפיע ווער איז?

— זי זעהט אויס ווי אנ'אקטריסע

— וועגען דעם האב איך שוין אייך געטראכט און דעריבער בין איך איבערצייגט דערין, אז דאס איז אנ'ארטיסטקע פון יודישען טעאטער, וואו רובין האט בעקענט געוואלט זיין

— יא, אמת, די פרוי רובין האט דאך דערצעהלט, אז זי אליין האט פאר איהם געקויפט א בילעט

— דאס איז זיכער אמת, האט דער אינספעקטאר ערנסט געזאגט

— און דאס איבריגע וואס די פרוי האט דערצעהלט?..

— האלט איך נישט פאר אינגאנצען אמת

— דענקט איהר זי איז עפעס חושד?

— איך קען נאך אויף זיכער נישט זאגען, יעדענפאלס שטעקט אין דעם אלעם א גרויסער אנטייל פון א פרוי, וועגען דעם דוכט זיך איז ביי אונז ביידען נישט פערהאן קיין חלוקי-דעות האט דער אינספעקטאר איבערצייגענד געזאגט

— דאס איז אמת, אבער ווער רובין, זאל דאס אלץ זיין אזוי ווי איך שטעל מיר דאס איצט פאר?

— אפשר נאך ערגער, האט דער אינספעקטאר געזאגט, ס'איז מעגליך, אז ווען איהר זענט נעכטען אין אוועגד געווען דא מיט'ן פאליציאנט אין גאראזש איז רובין שוין דא געווען

— איך האב מיר דאס שוין אויך געטראכט, אז ווען איך בין מיט דעם פאליציאנט דא געווען איז שוין רובין געלעגען א דערשטיקטער אין קאסטען

— דאס וויל איך נישט בעהויפטען האט דער אינספעקטאר געלייקענט, ס'איז אבער זיכער, אז ער איז דעמאלס דא געווען אין רויטען הויז און מעגליך, אז ער איז זאגאר געווען א לעבעדיגער אין דעם איבערציג מעבלירטען צימער פון דאזיגען הויז, און ווער עפעס איז מיר איינגעפאלען, ס'איז זיכער, אז נאך אייער אוועקגעהען פון דאנען, איז דאך אימיצער דא געווען אין רויטען הויז, ס'איז מעגליך, אז ערשט דעמאלס באכ'ן מארד איז דא אוועקגעשטעלט געווארען דאס גאנצע אוועגד-ברויט מיט די דאזיגע פאטאגראפיעס, ווייל איך קען זיך בשום אופן נישט פארשטעלען, אז אימיצער, וועלכער האט צוגעטראכט אזא כיטרען און שרעקליכען פערברעכען זאל האבען איבערגעלאזען דא די דאזיגע פאטאגראפיעס, וועלכע קענען ארויספיהרען אויף דינע שפורען

— זעהר ריכטיג האב איך אויסגעשריגען, כדי אראפצופיהרען דעם חשד פון דער פרוי רובין

— איצט וועלען מיר אוועקגעהען פון דאנען, מיר וועלען אלץ איבערלאזען אזוי ווי ס'איז, נאר איין פאליציאנט וועט ווייטער דא בלייבען אויף יעדען פאל, אליין וועל איך געהען אין טעאטער אריין

— אין יודישען טעאטער?

— יא דארט וועלען מיר אויך עפעס דארפען זיך דערוויסען.

— וועט איהר מיר ערלויבען, הער אינספעקטאר, איך זאל אויך מיטגעהען אין טעאטער

— ניין, ה' מארקוס, אזוי ווייט גייט עס נישט דארט אהין וועל איך אייך נישט מיטנעהמען, איך האף, אז ער וועט נישט דערווייל מאכען קיין שום גרויס דערפון וועגען וואס איהר ווייסט ביז איצט

— וועגען דעם קענט איהר ה' אינספעקטאר גאנץ רוהיג זיין

מיר איז געווען שטארק אונאנגענעהם וואס דער אינספעקטאר האט זיך אפגעזאגט מיך מיטצונעהמען אין טעאטער אויף דער אויספארשונג, איך האב גע האט א סיבה צו וועלען דארט מיט אהינגעהען

איך מוז איצט מודה זיין, אז איך האב געהאט א שטיקעל ראמאנטישע געשיכטע מיט איינע פון די ארטיסטקעס אין דעם דאזיגען טעאטער, אויך די שפורען פון דעם גרויזאמען מארד איבער רובין האבען געפיהרט אהין אין טעאטער און לויט דער איבערצייגונג פון אינספעקטאר איז אינ'ם מארד געווען פערמישט א פרוי — בין איך געווען זעהר ביגירינג אויף דער אויספארשונג אין טעאטער. דאס הארץ האט מיר עפעס געזאגט, אז איך וועל זיך דארט דערוויסען פיל נייעס און אפשר...

איך האב נישט געפרובט נאכאמאל איבערחזרן מיין ביטע צום אינספעקטאר, פשוט כדי נישט אויפמערקזאם צו מאכען, אז איך האב עפעס אנ'אינטערעס אהין

— איצט לאזט שוין די ווייטערדיגע אויספארשונג פאר אונז האט דער אינספעקטאר געזאגט, מיר דאנקען אייך פאר די זעהר נוצליכע ידיעות, וועלכע איהר האט אונז געגעבען און וועלכע האבען אונז ארויסגעפיהרט אויף די ריכטיגע שפורען, נישט ווילענדיג האט איהר א גרויסען אנטייל אין א קרימינעלער געשיכטע, פון וועלכער מיר וועלען זיכער זיך ארויס, הגם דער מארד איבער רובינען איז אויסגעפיהרט געווארען מיט דער גרעסטער ראפינירטקייט וואס מיר קענען זיך נאר פארשטעלען.

(פארטזעצונג קומט)

וויכטיגע בעראטונגען פון פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן

(אג) דעם פערגאנגענעם פרייטאג האבען זיך אין סאסנאוויעץ אנגעהויבען די בעראטונגען פון דער צווישען-קאמער-קאמיסיע וועגען דעם סחורות-אויסטויש מיט אויסלאנד, שבת ווידער האט אין קאטאוויץ אפגעהאלטען איהרע בעראטונג גען אנ'אנדערע צווישען-קאמער-אינסטיטוציע און נעמליך דער ראט פון דער קאמפענסאציע-פאליטיק, וועלכער האט צווישען אנדערען ערלעדיגט א רייה פראגען פון דער טעקסטיל-אינדוסטרי. מצד דער לאדזער האנדעלס-קאמער האט זיך אין די בעראטונגען בעטייליגט דירעקטאר אינזש. בייער, וועלכער פאהרט פון קאטאוויץ קיין ביעלסק, וואו ער וועט האלטען א רייה פארלעזונגען וועגען דער לאגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטרי.

אין דינסט-ענינים איז נעכטען אויך ארויסגעפאהרען קיין האמבורג און קאפענהאגען דער וויצע-דירעקטאר פון דער האנדעלס-קאמער אין לאדז ד"ר הענריק בערקאוויטש.

ארבייטער-ענינים

וועגן געפלאנטער רעדוקציע אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור“ און סכסוך מיט די נייטארינס

(2) אין שייכות מיט דער אנגעזאגטער רעדוקציע פון ארבייטער אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור“ האט זיך א דעלעגאציע פון ז. ז. ז. מיט דער פרוי קאטליצקא בראש, געווענדט צום ארבייטס-אינספעקטאר, ער זאל אינטערווענירען וועגען דעם ענין, אז מ'זאל קיין ארבייטער נישט רעדוצירען, און אויב עס איז אומבעדינגט נויטיג מחמת דער שלעכטער קאניונקטור, זאלען בעסער רעדוצירט ווערען די ארבייטס-טעג.

דער אינספעקטאר האט צוגעזאגט וועגען דעם צוזאמענצורופען א קאנפערענץ דעם קומענדיגען דינסטאג אדער מיטוואך.

אויף דינסטאג איז אויך צוזאמענגערופען געווארען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכסוך פון די נייטארינס אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור“. די נייטארינס פאדערען 60 גראשען פארן אויפנייהען א העמד, און די פירמע איז מסכים צו צאהלען 55 גראשען.

„טאנצט יודעלעך טאנצט“ ביי דער „יודישער באנדע“

נאכ'ן גרויסען דערפאלג פון פרייטאג און שבת ווערט היינט ווייטער געגעבען אין טעאטער „פילהארמאניע“ דורך דער „יודישער באנדע“ דאס גלענצענדע לאך-פראגראם פון „טאנצט יודעלעך“ ביז „די וועלט שאקעלט זיך“ מיט די באנדיטען-ארטיסטען: חנה גראסבערג, לילי ליליאנא, מאלווינא ראפעל, דוד לעדערמאן, לעאן ליבגאלד, הערמאן פעניגשטיין, זישע קאץ, אייזיק ראטמאן, קאמפאזיטאר דוד בייגעלמאן און ראובן מארסאלאוו.

פון צענטראלען יודישן האנדווערקער-פערבאנד

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער-פערבאנד אין לאדז, פילסודסקיעגא 69 רופט אויף היינט זונטאג דעם 14 ד. ח. א מאסען-מיטינג געווידמעט דעם אויסגאנג פון דער האנדווערקער-קאמער וואהלען אין לאדז, ווי אויך וועגען דער פראגע: האנדווערקער-קארטען.

צוליב דעם, וואס דער ענין איז יעצט ביי די לאדזער האנדווערקער זעהר אקטועל, איז פארגעזעהען, אז אלע לאדזער האנדווערקער וועלען זיך מאסענווייז בעטייליגען אין דעם מיטינג.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ראטמענער פון דער האנדווערקער-קאמער ווי אויך די ה"ה ד"ר קרויש, ש. סענדאווסקי, מ. ליבערמאן, ב. פריינד א. א.

אומגעהויערער אויסוואהל פון ביליגע סחורות אין קאנסום

די וואך פאר ביליגע סחורות אויף הערבסט-סעזאן, וועלכע איז פראקלאמירט געווארען דורך דער דירעקציע פון קאנסום ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור“, ראקאטשינער 54 (צופאהר מיט די טראמוואיען 6 און 10) — האט אין די ברייטע קרייזען ארויסגערופען א פערשטענדליכען אינטערעס, ס'איז נישט קיין וואונדער, ווייל דער אויסערגעוועהנליכער אויסוואל פון מענער- און פרויען-סחורות פון פרימא-קוואליטעט רופען ארויס ביי די קונים א גרויסע ענטציקונג, בעזונדערס דערפאר ווייל די פרייזען אין קאנסום זענען זעהר נידריגע. אויך די אפטיילונגען פאר וועש. קאנפעקציע און שיך זענען ווייטער רייך פערזעהען מיט סחורות.

דאס בעזוכען פון קאנסום ליגט אין אינטערעס פון יעדען קונה, וועלכער וויל איינקויפען אויף הערבסט.

גרויסער ערפאלג פון אידא קאמינסקא

אין טעאטער ראזמאיטאשטשי

ווי ס'איז געווען פאראויס צו זעהען איז דער ערשטער אויפטריט פון דער בעריהמטער קינסטלערין אידא קאמינסקא פרייטאג און שבת ארויס מיט גרויס ערפאלג.

היינט אווענד ווערט ווייטער געשפילט „א דאנק פון קינדער“ מיט אידא קאמינסקא אין דער הויפט ראל.

היינט בייטאג ווערט געגעבען צום לעצטען מאל שלום-אש'ס „מאטקע גנב“ צו ביליגע פרייזען — דער גאנצער פארטער 1 זל.

נאך ביידע פארשטעלונגען ווערט געגעבען „לאכט יודעלעך לאכט“, וועלכע האט אין די פרעמיערע-פארשטעלונגען געהאט גרויס בייפאל, צוליב דעם הומאר, וואס רופט ארויס אין זאל הילכיגע געלעכטערס.

מעלדונג

געז. קולטור-ליגע“ — הנחה-בילעטען אין קינאס

די טעאטראל-ארט. סעקציע גיט ארויס הנחה-בילעטען אין אלע קינאס. די בילעטען זענען גילטיג אויף אלע סעאנסען די הנחות זענען בעדייטענדיגע.

שפראך-קורסען

דעם 20-טען ד. ח. ווערען פערענדיגט די איינשרייבונגען אויף די שפראך קורסען: ענגליש, פראנצויזיש, יודיש, פויליש, עספעראנטא, רוסיש.

געז. וויסענשאפטליכער קורס

מיטוואך ד. 31-טען ד. ח. עפענונג פון קורס איינשרייבונגען ביז'ן 20-טען ד. ח. פראגראם אין אין סעקרעטאריאט.

אויספלוגען

שבת, דעם 20 ד. ח. 2 אויספלוגען: 9,30 פריה אין טאבאק-מאנאפאל. 2,30 נאכמיטאג אין דעם היסטארישען מוזיי א. נ. פון בארטאשעוויטש. הנחה-בילעטען, איינשרייבונגען און אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פון קולטור-ליגע זאכאדניע 68 טעל. 191-15 יעדען טאג פון 2—10 און פון 4—10

Chcesz mieć zapewniony byt i usamodzielnić się?

zapisz się na półroczne zawodowe

Kursy Kroju Szycia i Modelowania

damskiego i dziecinnego oraz oddział bieliźniarstwa

zatwierdzone przez Minist. W.R. i O.P. za Nr. 3247

Mistrzyni Łódz. Izby rzemieślniczej Profesorki Mód dypl. przez Akad. Paryską P. Szejnfinkiel

Aleja 1 Maja Nr. 20 (róg Żeromskiego) Tel. Nr. 236-27

Metoda nauczania łatwa, dostępna, praktyczna i wyrabiająca samodzielność — Po końcowym egzaminie świadectwa. — Opłata przystępna. — Informacje i zapisy w kancelarji kursów od godziny 10 do 20 codziennie. Prospekty bezpłatne.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg na oddanie w dzierżawę na okres 3 lat, poczynając od dnia 1 stycznia 1935 roku, gruntów miejskich na Polesiu Widzewskiem wzdłuż ulicy Rokicińskiej o powierzchni około 8 ha wraz z zabudowaniami gospodarczemi i ogródkiem owocowym.

Oferty składać należy w Wydziale Gospodarczym przy ul. Zawadzkiej Nr. 11, pokój Nr. 53 do dnia 24 października r. b. godziny 12-ej w kopertach zalakowanych z napisem „Oferta do przetargu na oddanie w dzierżawę terenów miejskich na Polesiu Widzewskiem“, i podaniem nazwiska oferenta wraz z dokładnym adresem.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 24 października r. b. o godzinie 12-ej w wyżej wskazanym Wydziale, gdzie uprzednio można się zapoznać z warunkami dzierżawy.

Łódź, dnia 13.X. 1934 r.

Komisarz Rządowy m. Łodzi
Inż. Wacław Wojewódzki.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי **קערש**, סקווערא 15

רעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אווענט.
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
W. LUBRANIECKI
צוריקגעקעהרט
אלעע 1. מאי (פאסאזש-שולץ) 21.
טעלעפאן 108-65.
נעמט אן פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג
און פון 7—9 אווענד.
זונטאג פון 10—1 מיטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייז;
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.אי.

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
המט אן שטענדיגע קראנקע (צוועפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11-1 און פון 5—8 אוונט.

Dr. **HELLER**
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט,
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע —לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Lek. dentysta
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

Dr. **L. FALK**
ספעצ. ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
Nawrot 7, tel. 128-07.
טמפפאנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

לעכער
ווערען אויסגענייט
ביי ל. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

מיידט נישט אויס אייער גליק!
קויפט נאך היינט א לאס
צו דער ערשטער קלאס
אין דער קאלעקטור פון
ה. ליבערמאן,
לאדז, פולנאצנא 10
טעל. 219-40. פ.ק.א. 143.340

Zwecks Geschäftserweiterung
wird ein aktiver Teilhaber in den mittleren Jahren gesucht mit ca. 6 8000.— Zł. Einlage.
Polnisch u. deutsche Sprache erforderlich. Offerten ernsten Reflektanten an Büro Fuchs, Łódź, Piotrkowska 50 unter „W. 6000“

Dr. med. **D. GAJSKOPF**
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל מאגען, קישקעס און לעבער, רענטגען-שטראהלען,
נעהמט אן פון 4—7
פיעטריקאווער 101, טעל. 114-82

ביזשוטעריע גאלד, זילבער און לאמבארד-קוויטעס
קויפט איך און צאהל די העכסטע פרייזען
Zakład Zegarmistrzowsko-Jubilerski
J. SOŁOWIEJCZYK, Piotrkowska 54
ווערקשטעל אויפ'ן ארט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J-Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע לייסטענבריכן ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארויספאלען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בעדארפטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, לייטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע שפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! — אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

איך מאך עפענטליך בעקאנט, אז דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, דער בעריהמטער ארטאפעדישער ספעציאליסט האט אין א קורצער צייט מיך בעפרייט, אדאנק זיין הייל-ארטאפעדישען באנדאזש פון רופטור, וואס איז ענטשטאנען נאך אנ'אפעראציע. איך בין גענצליך אויסקורירט פון רופטור.

(—) Leokadja Herkt
Łódź, Nowe Chojny), ul. Miła 7.

די דירעקציע פון **Sala Malinowa**

ביים גראנד-האטעל פערבעט די ג. בעזוכער אויף דעם אויסערגעוועהנליכען הערבסט-פראגראם מיט Edita Zeisler פענאמענאלע טענצערין אין דער שפיץ. Holy Red כאראקטעריסטישע טענצערין. Marietta von Ehn סוברעטין און טענצערין, ווי אויך Wierusz שלאגער-טאנץ-דועט. ערשטקלאסיגער מוזיק-אנסאמבל „Coctail-Bar" יעדען דאנערשטאג, שבת, זונטאג און יום-טוב five o clocki מיט'ן אנטייל פון גאנצען ארטיסטישען אנסאמבל.

בעמערקונג: די צוקערניע אויף טראוגוטא 1 עמפפעהלט חיימער צוקערגעבעקס-אויסערב טונגען, וואס זענען בעוואוסט מיט זייער גוטער קוואליטעט. מיט אכטונג די דירעקציע.

דאמען-שניידער-מייסטער **D. FOCKO** מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז ער האט זיך איבערגעצויגען פון סאמיעננא 2 אויף נארוטאוויטשא 22 רינקע אפיצינע, פארטער, 1-טער איינגאנג. נעמט אן: בעשטעלונגען פון אייגענע און אנפערטרויטע ארבייט לויט נייעסטע מאדעלן צו צוגענגליכע פרייזן אויך קירזשנער-ארבייט

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג אין טריומף-מארש איבער אלע וועלט-עקראנען, האט געפאנגען די הערצער און געדאנקען פון די צושויער די אונפערגלייכליכע און הערליכע LILJANA HARVEY אין פאקס-מייסטערווערק דער נייעסטער פראדוקציע א. ג.

„די פרעהליכע שושנה" מיט'ן אנטייל פון דער בעריהמטער מאריאנעטען-טרופע פון „Teatro Dei Picoli" אין דער מענער-ראל Gene Raymond

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פוילישער נצחון אין די פערמעסטונגען וועגען בעכער פון גארדאן-בענעט און פאקס-אקטואליטעטען.

פרייזען פון די פלעצער אויפן 1 סעאנס און אויף די פריהמארגען-פארשטעלונגען פון 54 גר. אנהויב אין געוו. טעג. 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

ערנסטע רעפלעקטאנטען וואס ווילען אנטיילנעמען אין אנ'אויספלוג נאך ארץ-ישראל קענען זיך ווענדען נאך אינפארמאציעס צו ה. יאקיבאוויטש, קיליג-סקעגא 21, פראנט, 1 שטאק, פון 5 ביז 6 נאכמיטאג. 4957

לעכער און בעהאלדריסען אין דאמען-און אין הערן-גארדעראבען ווערען קינסטליך פערשטאפט, נישט צו דערקענען, אויסגעפיהרט פון בערלינער פאכלייט, צו זעהר ביליגע פרייזען. נאר-לידקא 12, אין נייעם הויז, אין דער קונסט-שטאפעריי

פאקען-פעלטענס און זשרעבאק-פעלטענס ווי אויך סקונקס קרעגען ביליג געלעגענהייטליך ביי

Najtańsze źródło wyrobów futrzanych Brzezińska 25/27 (פראנט-געוועלב)

א קירזשנער-מאשין פולקאם ניי ביליג צו פערקויפען. צו ערפאהרען ביי ד. ראוויצקי, צעגעלניאנא 7. 4956

Zapewnisz sobie przyszłość w Palestynie, w kraju, zdobywszy zawód: elektromontera, kreślarza betoniarza. Udziela wykwalifikowany inżynier. Dzwonić 201-36.

פערשידענעס

Dyplomowana nauczycielka z pełnemi kwalifikacjami udziela lekcyji w zakresie 8-iu klas. Specjalność: przedmioty humanistyczne, łacina. Telefon 193-64

Primeros

בוכהאלטעריע, פיהרען האנדעלס-ביכער לערן איך אויס גרינדליך פאר 30 זל., מאשין-שרייבען-קורס 10 זלאטיס, בוכהאלטער-בילאנסיסט פיהרט האנדעלס-ביכער שטונדענווייזע, נעמט אן נאך אייניגע פירמעס. אינפארמאציעס אין ביורא צעגעלניאנא 25.

Zagubiony weksel na zł. 50, wyst. M. Szpiro, Wieluń, zlecenie I. Zylberberg, płatny 25/X-1934. Weksel powyższy unieważniam. Zwrócić za wynagrodzeniem Piotrkowska 69, Ch.Morgensztern

מיר זעבעד צו ארים
אז מיר זאלען קויפען טאנדייט
פאר די בעסטע סחורות
גאראנטירט צו די נידריגסטע פרייזען
נאר
KONSUM PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
KOPCIŃSKA 54 Bojazd tramwajami 10 i 16

גערענק, אז
די הויפט-געווינסען
מאלען שטענדיג אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL

לעצטענס זענען דארט געפאלען:

№ 61415	אויף	זל.	1.000.000
№ 5351	"	"	200.000
№ 112612	"	"	100.000
№ 107462	"	"	100.000
№ 85899	"	"	100.000
№ 26104	"	"	50.000
№ 41828	"	"	50.000
№ 109572	"	"	50.000
№ 152252	"	"	50.000

און א סך. א סך אנדערע געווינסען ווי: 20 000 זל., 15 000 זל., 10.000 זל., 5.000 זל. א. ז. וו. אויף מיליאנען זלאטעס.
קויפט אלזא א לאס צו דער 1-טער קלאס פון דער 31-טער לאטעריע אין דער מלוכה-קאלעקטור

W. Kaftal i S-ka
Łódź, Piotrkowska 54.
בריפליכע בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר תיכף. קאנטא אין P. K. O. 304-761.

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר מעבעל
דיוואנעס, קרישטאל, בראנז, נייה-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן, שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.
בעמ.: די נייעסטע מאדערנע מעבעל, בעסטע קוואליטעט שטענדיג אויף לאגער. פרייזען נידריגע.

וויכטיג
פאר גאלאנטעריע, טריקאטאזשניקעס און גארסעטען-בראנזשע!
די בעסטע גומי-ליטצען, זיידענע און בוימוואלענע, ווי אויך פאדוויאזקאווע און גארסעטאווע פון דער פירמע
WOLF L. HEPNER
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער:
Łódź, Gdańska 18, front, m.11

אלע ארט גארדינען
ווי אויך פערשידענע קאפעז און טיש-דעקען, בעקומט מען אמביליגסטען און צו קאנקורענץ-פרייזען, נאר אין דער לאנגיעהריגער פירמע
L. Elbaum
26 NOWOMIEJSKA 26
פראנט 1-טער שטאק.
קומט אין איבערצייגט אייך!

דאפעלטע בוכפיהרונג
לערנט גרינדליך אויס אין איין מאנאט דאס בוכפיהרונגס-ביורא
פון ס. בראווערמאן
פיעטריקאווער 17, טעל. 242-27
אנפאנג פון קורס ד. 20 פאזשדזשערניק ד. י. פרייז נור 30 זל. נאכ'ן ענדיגען פון קורס פראקטיק ביים ביורא. אנמעלדונגען אין די ביורא-שעה'ן.

Dr. med.
Szreiber
כירורג
צורילגעקעהרט
9 Narutowicza 9
tel. 122-95.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8[30] אוונט.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער-שוואכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Alfred LEWI
choroby wewnętrzne
przeprowadził się
na ul. Piłsudskiego 51
tel. 241-98

הערינג זענען ביליגער געווארן!

דעריבער פערקויף איך די בעסטע מאטיאס-הערינג I סארט נור צו 60 זל. פאר א ½ פעסל און II סארט 50 זל.
1 פאס איסלענדישע די גאנץ גרויסע 77 זל.
½ " " " " " 40 "
Hurtowy Skład Śledzi A. J. BERGER
די פירמע עקזיסטירט פון יאהר 1838
א גאנץ פאס שאטישע 1 סארט 95.—
½ " " 1 " 50.—
1/1 " " צו מארינירען 85.—
½ " " " 45.—
איך בעט העפל. די ג. קונדשאפט געפל. צו בעזוכן מיין לאגער אויף זגערזשער 18, טעל. 132-78.

א גרויס 2-פענסטערדיג צימער צו פערדינגען, געווינשען פאר א פראצאוניק. א צוגענגליכער פרייז, פיעטריקאווער 86, וו. 37. 4959

פרייע פאסטענס

א שטריקער-געזעלען קען זיך מעלדען צעגעלניאנא 6, וו. 19. 4960

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער שטריקער און גלייכצייטיג ארויסצוגעבען אויף א 10-ער מאשין ארבייט פאלודניאווא 25, וו. 25. 4961

עס ווערט געזוכט קוואליפיצירטע שטריקער צו סוויטער-מאשין, אויך א מאשינערין, זאוואדזקא 19, וו. 26. 4962

נויטיג א קוואליפיצירטער שטריקער צו האנד-מאשינען קאשטשעלנא 4. ביים סוויטער-מאכער. 4964

א יונגעל ווערט געזוכט ביים צייטונגס-פערקויפער זשעראמסקעגא 44.

ראקאלען

א וואוינונג פון 4 צימער, זוניג מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, 1 שטאק, צו פערדינגען פאלודניאווא 28.

צו פערמיטען א געוועלב, צימער און קיך. נישט אויף קאלאניאל, ביליגע מיטהע וואילטשאנסקא 144, ביים אדמיניסטראטאר. 4963

פון זאפארט אוועקצוגעבען א צימער נאייגענט פאר נעשעפט. צו ערפאהרען שילסקי, נאוואמיעסקא 30, 1-טער שטאק. 4964

אנ'ארט צו שלאפען פאר אנ'אינטעליגענטען יונגעמאן מיט אלע בעקוועמליכקייטען, פאלודניאווא 12, וו. 18

צו פערמיטען 2 שטובען מיט א קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, 3 שטאק, זונען-זייט, א ניי הויז, זשעראמסקעגא 17

די ביל-ארגאניזירענדע זיך
גרופע ענגליש און העברעאיש
הויבט אן די לעקציעס דינסטאג 17-טען ד. ח. 8 א זייגער אוונד.
אינפארמאציעס און איינשרייבונגען אין דער
פויליש-פאלעסטינער האנדעלס-קאמער, פעטריקאווער 113

שלאסעריי-ארבייטען
ווי אויך אויסגעבישע שוויסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מאשינען-מיילען פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

די לאדזער וואטע-פאבריק
„ŁOFAWA"
לאדז, לעשנא 41, טעל. 206-98
נאך האלב 5 נאכמיטאג אין דער מערעפאן 163-96
עמפפעהלט: אפטייק-וואטע, פענסטער-וואטע, קאלירטע וואטע צו די פענסטער, צו קאלדרעס און פעקלעך פאר שניידער, שני-וואטע צו גילדען, ערשטקלאסיגע סחורה צו די נידריגסטע פרייזען. ספעצ. ראבאט פאר חידער-פערקויפער. פערטרעטער ווערען געזוכט. פענסטער-וואטע און אפטייק-וואטע נעמען מיר אויך אן אויף לוין.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: פאר'ן טעקסט 3 גר., פרייטאג און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער זייט שפאלטען; אין טעקסט 40 גר.; נאכ'ן טעקסט 12 גר.; נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער ז' ט' שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא 1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. פאר'ן אינהאלט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגט די אנאנס אדער בעריקזיכטיגען... פאר דעם אנאנס, פון בייטאג און ביינאכט.

ליפער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman